

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рѣкъ XIII. Скрантонъ, Па., Четверъ 21-го Вересня, 1905. Число 38.

Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, September 21, 1905. No. 38.

Читайте, бо важне!

На підставѣ ухвалы рѣчної Конвенції „Р. Н. Союза“, буде принимати ся членѣвъ въ мѣсяцю Октобру вѣдъ 16-30 лѣтъ безъ вступного, а вѣдъ 30-45 за половину вступного.

Вѣдъ Головного Уряду Р. Н. С.

Н. Нирчѣвъ, пред., С. Ядловскій, сенр.

Важне

для П. Н. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що вѣ грошѣ надежащ до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписанный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ въ выказами до Голов. Секретара. Головный секретаръ опѣсля вѣдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретаръ.

НОВИНКИ.

НАЛЕНДАРЬ.

Вересень.

21	Ч.	Рожество Пр. Богор.
22	П.	Иовина и Анны
23	С.	Минодоры Митродор.
24	Н.	14. по Сом. Теодора
25	П.	Автонома
26	В.	Коринтія воти.
27	С.	Возвѣж. Ч. Хреста

— ДНЯ 16. Септембра отворено читальню въ Пертъ Амбой, Н. Дж. На разѣ приступило кѣлканайцѣ членѣвъ. До читальнѣ принимаютъ новыхъ членѣвъ що тыждня въ суботу и недѣлю. Читальня отворена въ суботу вѣдъ 5-тои години до 10-тои вечеръ а въ недѣлю вѣдъ 3-тои полудни до 6-тои вечеръ. До читальнѣ принимаютъ такожъ дѣвчата. Предѣдателемъ выбранъ Кузьма Шкурать, секретаремъ К. Пелешакъ. Честъ читальникамъ въ Perth Amboy, N. J.

— Вѣ Desloge, Мо. вѣдбулось 10. септембра торжественне посвячене краеугольного камня пѣдъ будову гр. кат. руском церкви.

— Вѣ Гейзелтонъ, Па. Нрѣ 6, вѣдбулось минулого Понедѣлка театральне представлене, заходѣмъ хору зъ McAdoo, „Хто виненъ“. Ту саму штуку грали пѣдчасъ засѣдана урядникѣвъ О. Р. Б. въ Plymouth, Pa.

— ОТВѣЧАТЕЛЬНЫМЪ сполредакторѣмъ „Правды“ назначенъ п. А. Филиповскій. Бувшій редакторъ В. Гладикъ, якъ зачуваемо, е вѣдъ теперъ „неотвѣчательнымъ“ сполредакторѣмъ.

— Вѣ окраинѣ навколо Скрантона уже давно появила ся заразлива хвороба, тифусова горячка. Нынѣ занотовано богато выпадкѣвъ тои хворобы и въ Скрантонѣ. Щобъ уникнути еѣ, треба жити вѣдповѣдно правиламъ гігіены, себѣто науки, якъ бути здоровымъ: не треба пити сирѣи воды та молока, а тѣлько перваренъ, треба чисто дерти якъ свое тѣло, такъ и дѣмъ, не заводити биля дѣмѣвъ смѣтниківъ та гноевищъ, вчасно спати, добре ѣсти, не пити пива та віски и взагалѣ не робити нѣчого такого, що може шкодити здоровлю.

— НЮ-ОРЛІНЪ, 12-го вересня. Державнѣ власти, що пильнують суспѣльного здоровья, доносятъ, що въ мѣстѣ занотовано ще 43 выпадкѣвъ хворобы на животу пропащенію, и 3 выпадкѣвъ смерти, а крѣмъ того, въ другихъ мѣстахъ 7 выпадкѣвъ хворобы и 2 выпадкѣвъ смерти.

— АЛНА, Ме., 12 вересня. Потягъ желѣзницѣ Вестервилъ ендъ Фармингтонъ зѣйшовъ сего дня зъ шинъ недалеко вѣдъ стѣции „Гедъ овъ Тайдъ“. Поранено богато пасажирѣвъ. Пѣсля словъ машиніста, це такъ стало ся: на крутѣмъ заворотѣ якъ-разъ передъ самымъ мостомъ локомотивъ зѣрвавъ ся зъ шинъ, пробивъ перала моста и упавъ въ рѣчку; за собою вѣдъ потягъ ще три кары: почтову, тягарову и багажную, мѣжъ тымъ якъ 3 кары пасажирскихъ лишили ся на шинахъ. Самъ машиністъ и кочегаръ уллучили часъ, скочили въ рѣчку и выплыли до берега.

— МІНОТЪ, Н. Д. 13-го вересня. Вѣ лѣсѣ знайдено трупъ повѣсившого ся чоловіка, и при нѣмъ записку слѣдуючого змѣсту: „Мое имя е Чарльзъ Герцігъ. Бѣльшь якъ 30 рокѣвъ тому назадъ я убивъ молодую дѣвчину Лідіе. Вѣ томъ злочинѣ бувъ одвинуваченый невинный чоловікъ Чарльзъ Стерлінгъ, и зѣставъ повѣшеный. Коли знайде хто мого трупа, нехай оповѣститъ мою матѣрь Катерину Герцігъ, Джіардъ, Д.“.

Цей чоловікъ казавъ декому зъ своихъ знаемыхъ, що мае замѣръ вѣдобрѣти собѣ жите, инакше его трупа не знайшлибъ, бо не звернулибъ уваги на те, що его нема.

— НЮ-ЙОРКЪ, 14 вересня. Тутъ скѣнчивъ ся страйкъ бляхарѣвъ. Страйкувала мѣсцева юнія Но. 11. Завдяки мѣцной юнії страйкарѣ цѣлкомоъ выграли страйкъ и дѣстали платню \$4.50 денно.

— Вѣ Ню-Йорку на девѣтой евеню 11-го вересня лучило ся велике нещасте. Наповненный пассажирами потягъ высокои желѣзницѣ ишовъ на пѣвдень и на розѣ 53-ои улицѣ и 9-ой евеню попавъ на отвореный свичъ. Одна кара зѣрвала ся зъ шинъ и полетѣла на брукъ. То була друга кара потягу. Равнѣшъ чимъ упали, вона висѣла надъ улицею майже 3 хвилины. Друга кара тѣлько на половину звисла надъ тротуаромъ, але не упала а лишила ся на шинахъ. 12 душъ зѣстало ся убитыми и 50 пораненыхъ бѣльшь меншь тяжко. Тутъ не вклчено велике число пораненыхъ о стѣлько легко, що вони не потребували пемочи лѣкаря. Це буде наибѣльше нещасте, яке тѣлько коли случало ся на высокои желѣзницѣ.

Якъ на виновника катастрофы вказують одні на сигналіста, котрый нѣбы то мильно поставивъ сигналы, а другі на того, що провадивъ потягъ; нѣбы то вѣдъ не зрозумѣвъ сигналовъ. Цей остатный бувъ скебомъ, и по катастрофѣ зникъ десь и не находить ся и до того часу.

Самовидцѣ тои катастрофы передають страшный сцены, якихъ вони були свѣдками.

— ВАРШАВА 13-го вересня. Астрономъ А. Ковальскій, професоръ тушетной обсерваторіи зѣставъ арештованный зъ усьєю фаміліею. Вѣ его по-

мешканю поліція знайшла богато революверѣвъ и другой збрѣ.

— ВІКТОРІЯ, Б. К. 14 вересня. Мѣжъ тымъ, що утекли зъ Сахалину до Япана, знаходитъ ся Алексій Тригони, бувшій профессоръ московского университету. Вѣдъ бувъ обвинуваченый въ томъ, що бравъ удѣлъ въ справѣ убійства російского царя, Александра II. въ 1881 роцѣ и зѣставъ засланный на Сахалинъ на все жите. Зъ Япана вѣдъ приѣде до Спол. Державъ, де мае замѣръ зѣдобути собѣ права громадянина и лишити ся на завжды. Вѣдъ каже, що не бравъ жадного удѣлу въ убійствѣ царя.

— ПЕТЕРБУРГЪ, 15-го вересня. Сегодня выйшовъ царскій указъ, пѣсля якого цѣло на американскій товары значно зменшуеъ ся. Американцѣ давно уже старають ся о томъ, але удало ся имъ те тѣлько по портемавской мировой конференції. Отже Рузвелтъ не дармо допомагавъ Росіямъ зѣробити миръ.

— ДАЛЛАСЪ, Тексасъ. Фармеры заапали нѣгра, Стіва Арона, котрый напавъ на жѣнку фермера Норіса и знасилувавъ еѣ. По короткой нарадѣ фармеры ухвалили зѣинчувати нѣгра.

Дали ему двѣ години часу, щобъ вѣдъ помоливъ ся Богу и пригатовивъ себе до смерти. Нѣгеръ просивъ ихъ, щобъ вони не палили его, а зѣстрѣлили. Але фармеры порѣшили спалити. Передъ смертію нѣгеръ хотѣвъ побачитись зѣ своими братами та сестрами. Ему урядили те побачене. По томъ фермеръ Джордонъ Бравнъ розламавъ невеличку комоору, и зѣ дерева зложили костеръ. До стѣпна, вѣбитого посередъ костра, привязали нѣгра, облили дерево керасиномъ и заапалили. Нѣгеръ кричавъ не чоловічимъ голосомъ, але черезъ декѣлка хвилинь замѣлъ. Ему було 20 рокѣвъ. Братя его зѣбрали попѣлъ и понесли поховати.

— СТ. ЛУІ, МО. 10 вересня. Тутешня юнія друкарѣвъ пѣсля спеціального мѣтингу, ухвалила почати боротьбу за 8-годинный день разаръ, не чекаючи на 1 сѣчня 1906 року, якій срокъ бувъ назначеный мѣжнароднею юніею друкарѣвъ для загального страйку.

— БЕРЛИНЪ, 15 вересня. Нѣмецка часопись

„Post“ доносить, що въ болгарскихъ державахъ (Болгарія и Сербія) вѣдкрыто широко розвиненый заговоръ, якій мае на метѣ убити сербского короля Петра и болгарского князя Фердинанда, оголосити въ Сербіи и въ Болгаріи републику и організувати въ Турції революцію, щобъ увѣльнити Македонію вѣдъ турецкого ярма. Тогда, пѣсля пляну заговору, напасти на Константинополь, щобъ принудити другі державы выѣпати ся въ сѣю справу и гарантувати Македонцямъ неаалежность. Вѣ сей заговоръ були замѣотані Сербы, Болгары и Вѣрмены. Богато проводирѣвъ зѣстали арештованными.

— МОБІЛЬ, АЛА. 15 вересня. Мулатка Марта Кравфордъ, котра зѣ нелюдекою жорстокѣстю поводилась зѣ своею 8-лѣтнею дитиною, була учора арештована. Вона била дитину бѣгомомъ, потѣмъ ѣй то здалось замало, то вона нагрѣла желѣзо и пекла нимъ тѣло дитины. Де кѣлько людей зѣбгли ся на страшенный крикъ дѣтины и арештували жорстоку матѣрь.

— МОНТЪ ВЕРНОНЪ, Н. Й. 15. вересня. Фріда Валдау, 8-лѣтна дочка огородника, Августа Валдау, змерла вчера вѣдъ страшныхъ мукъ скаженины. Два тыжнѣ тому назадъ еѣ укусила кѣтка въ руку, и коли у неѣ почала пухнути рука, то нѣхто не бувъ годенъ указати тому причину. Нарештѣ, дитина дѣстала корчѣвъ, причѣмъ зѣ рота у неѣ выступила пѣна. Коли покликвали лѣкаря, то той сказавъ, що уже пѣзно, и нѣчого не може погѣти.

— ЕТЕНСЪ, Тенн. 12-го вересня. Альбертъ Вахтенбергъ, учитель, знайшовъ потрѣбнымъ побити одного ученика Эрнеста Пауера. Той такъ сильно разлютивъ ся, що вынявъ нѣжъ и кинувъ ся на учителя, и той не встигъ и обернути ся, якъ хлопѣцъ всадивъ въ него нѣжъ. Вахтенбергъ умеръ кѣлька хвилинь.

— БРУКЛИНЪ, Н. Й. 14-го вересня. Елисавета Вилсонъ, 28-лѣтна жѣнка застрѣлила учора своего чоловіка Едварда Вилсона.

Едвардъ Вилсонъ бувъ друкаръ и йшовъ на роботу. Жѣнка чекала на него бѣля дому и коли вѣдъ прийшовъ, спитала его: „Чи ты вѣддашь менѣ тѣ \$4.,

що ты менѣ виненъ?“ Той вѣдповѣвъ, що вѣдъ уже вѣддавъ. Тогда жѣнка выстрѣлила зѣ него зѣ револювера и уллучила въ груди. Его вѣдвезено до шпиталю, де вѣдъ певно скоро умре. Жѣнка лишила ся на улицѣ, чекала, поки еѣ арештували и вѣдвезли до суда. Вона жалувала ся, що ѣй умеръ пѣвъ року тому назадъ сынъ, и мыслѣть, що се нещасте зѣробило еѣ помѣшаною. Вона покинула своего чоловіка, и судъ присудивъ, щобъ той ялативъ жѣнцѣ на удержане ще тыждня \$4, котрыхъ вона нѣколи не хотѣла брати. Своему чоловікови вона вже не разъ загрожувала, що его застрѣлитъ.

— ВѢДРОДЖЕНЕ... КНУ. ТА. Вѣдъ 8. вересня с. м. входитъ въ жите въ Даніи кара тѣлесна за певный, строго означеный рѣдъ приписѣвъ. До внесения сего закона проти мужчинъ чула ся Данія прѣсидувана за для розпаношеного въ Даніи знущаня ся сильнѣйшихъ фізично мужчинъ надъ слабыми жѣнками и дѣтьми. Кривдженіе перазъ жѣнки звернули ся вѣдъ концѣ до правительства и парламенту зѣ просьбою о зарѣджене средствъ, якѣбъ ихъ хоронили передъ жорстокѣстю и грубѣстю мужчинъ. И правительство прихилило ся до ихъ просьбы. Вѣ сѣмъ роцѣ ухваливъ парламентъ законъ, що тыхъ мужчинъ, якѣбъ знущали ся надъ слабыми жѣнками, або дѣтьми, якѣбъ допустили ся побити ихъ, карано, не якъ досѣ грѣшныи и вѣзницею, але такожъ битѣмъ т. е. тростиною испаньскою, або кнутѣмъ вѣдъ 1 удару ажъ до 27. Кнутѣмъ мае бути каранный тѣлько той, хто бы вже бувъ передъ тымъ каранный за побите и не поправивъ ся. Законъ мае силу лише на 6 лѣтъ. Щѣ рѣчно мае ся парламентѣвъ представляти справоздане зѣ наслѣдкѣвъ, якѣ буде мати кара тѣлесна. Опінія публична Данія приняла законъ зѣ вѣдоволенемъ, хотѣ деякі теоретики высказують ся, що кара тѣлесна не повинна бути примѣнювана навѣтъ за наибѣльшу брутальность.

— НА будову руского народного театру у Львовѣ зложено въ минуломъ мѣсяцю, 1.340 коронъ и 20 сотикѣвъ; загальна сума выносить 157.339 К. 7 сот. Жертвуйте на Р. Бурсу въ Америцѣ.

Сучасне положене в Росії.

Війна, що доперва тільки скінчила ся, межи конституційною державою Японією, а самодержавною Росією, звернула увагу усього світа на ці два народи. Весь світ з цікавістю стежив за боротьбою цих двох держав і дивувався, як могло то стати ся, що маленький, в порівнянню з Росією, Япон одержав над нею цілий ряд побід і майже знищив її повагу, яко першокласної світової держави, котра до того часу здавалась усім такою сильною і страшною, що її мусів бояти ся трохи не увесь світ. В російських деяких урядових часописах читач багато знайде про те, що Японію допомагають другі держави: Англичани, Американці, Хивці, трохи навіть не Турки; допомагають і грішми і людьми. Теж саме може читач знайти і в деяких неросійських часописах, прихильно відносячися до російського уряду. Але то все чиста брехня. Ніхто не бачив в японському війську ні одного жовніра не Японця: людьми ніхто Японцям не допомагав. А що до грошей, то як Японці, так і Росіяне, однаково позичали у других держав гроші на проваджене війни, тільки що Росія до того уже запозичалась, що остатніми часами їй ніхто уже більше не давав.

А щоби зрозуміти цю справу, треба знати, що таке виявля з себе Росія і що діялось в ній останніми часами. Перш усього, Росія, хоч уряд російський зове її „Русь єдина“ в дійсності не є який-небудь єдиний нарід, як наприклад Японці, а складається з багатьох народів, межи котрими числом перше місце займають Москалі (70 міль.), потім Українці (25 міль.), далі Поляки (14 міль.), Фінляндці і багато других народів числом менших. Всі ті народи не з власної доброї волі належать до російської держави, а російський уряд силою стримує їх в своїй державі і силою примушує слухати своїх розказів. Всіх їх російський уряд хоче москалізувати і через те чинить їм багато утисків і кравд. Вдруге, Росія є держава самодержавна, монархічна, себто держава, де усіми державними справами заправляє невеличка купка людей з царем і великими князями на чолі. Цей гурток людей, так звана бюрократія, не питаючись волі народної, чи подобається то народови чи ні, видає закони, накладає податки, збирає військо, назначає по своєму вибори людей на різні суспільні посади, як то: суддів, земських предсідателів, попів, єпископів і т. п., позичає у других держав гроші і взагалі робить усе, що тільки захоче. Ніхто не може їх ні в чім зупинити, бо вони самодержавні, ніхто навіть не має права сказати, або написати що-небудь не в пошану уряду. Всі мусіли мовчки терпіти, всі вчинки свого уряду, най би то були варіантські.

Не треба бути великим пророком, щоб сказати, що такий стан річий не приведе ні до чого доброго. І дійсно, колиб хто, не знаючи Росії, зобачив її 7—8 років тому назад, то він би здивувався, чому в тому багатому усіма природними багатствами краю такий бідний, такий темний, неосвічений, такий нещасний нарід. Їго здивовалаб також незвичайна тиша, що панувала в краю. Нігде нічого не було чути про жадні страйки, про які-небудь заворушення або незадоволення. В жадній часописи не можна було здібати жадних відомостей, про які-небудь народні біди, не начеб їх і не було. Всі часописи писали або різні ні для кого не цікаві дурниці, або славили царя і его уряд. Колиб хто не бачив мільонів тих голодних, одягнених в лахміття, виглядаючих на жебраків, селян і робітників, то він би міг думати, що це якийсь незвичайний край, де мешканці усім задоволені, де ніхто на має на що скаржитись, де навіть робітники задоволені своїми панами, а тільки пани нарікають на лайдацтва робітників.

Така тиша, що панувала в краю, не вважаючи на лихий стан річий, підтримувалась штучно і також лихими способами. Та тиша була тільки показовою. То не була тиша, що панує в церкві підчас служби Божої, де всі в один голос хвалять Господа, то була тиша, що панує у в'язниці, де чути тільки грізні оклики сторожі, то була тиша, що панує в омуті, в багні, де все гниє і воняє, де не може жити жадна істота, крім гадін, котрі навіть розкошують там. Щоби підтримувати цей позірний супокій, завдавав російський уряд багато утисків і кравд своїм підданцям. Не було волі слова, волі друку, волі збирати ся на віча, заборонено навіть було робітникам страйкувати. Коли де люди збирали ся на віче, уряд посилав на них військо: вічевиків стріляли, били нагайками, калічили, арештовали, сажали у в'язницю і засилали до Сибіру. Коли хто з робітників намовляв своїх товаришів до страйку, то жандарми его лапали і також засилали до Сибіру. Студентів, що не хотіли виконувати дурацьких розказів різних царських посіпак, віддавали до війська. Один з редакторів написав у своїй часописі, що коли студенти бунтують ся, то певно не самі студенти тому винуваті, то его часопись закрили, а самому додали вибрати ся геть з того міста, де він мешкав (Петербург). Щоби трима-

ти нарід у темряві, бо такий уряд, як російський міг існувати тільки там де загаль люду є неосвічений, то уряд ставив різні перешкоди всім хто тільки хотів через науку здобути собі освіту, і забороняв приватним людям засновувати народні школи та читальні. Російський уряд не хотів навіть, щоби нарід сам собі допомагав у якій-будь справі. Навіть, коли в кількох губерніях люди почали пухнути та вмирати з голоду, то і тоді заборонено було приватним людям збирати гроші і засновувати безплатні ідалні і роздавати поміж нарід хліб і муку. Всі мусіли посилати гроші і збіжжя до Червоного Креста; там уже, мовляв, знають як ними розпорядкувати. А як провадять ся справи у Червонім Кресті, про те здається ся американська Русь троха знає з прикладу редактора „Правди“. Це тут в Америці, а що робить ся в Червонім Кресті в Росії, про те нічого вже казати. Звичайно ніхто, хто знав російський Червоний Крест не давав туди жадного цента, і таким чином російські піддані не мали жадної спромоги допомагати один другому в часі лихолітя.

Російський самодержавний уряд, кермуючи краєм, ні мало не дбав о народні інтереси, він пильнував тільки того, щоби як можна довгий час тримати владу у своїх руках. Всі царські урядовці добре бачили, що самодержавіє існує не на користь народови, що самодержавіє вже зжило свій вік, що інтереси самодержавія стали в суперечку з інтересами народними, що самодержавіє стало ворогом народа і що коли нарід це зрозуміє, тоді прийде кінець їх панованню. Через те самодержавіє мусіло боятись усякого житевого руху, усякого поступу, усього, що мало які небудь прикмети поступованя вперед, бо кождий крок поступованя вперед народного життя зближав самодержавіє до згуби. Таким чином, самодержавіє мусіло боротись проти всякого поступу, мусіло стати в суперечку з самим житем, і своє шкідливе існуванє мусіло підтримувати злочинськими вчинками.

Тільки почалась війна з Японією, то тут зразу з'явилися всі наслідки шкідливого царського панованя. Перш усього війна була несподівана для російського уряду. Але такий уряд як російський зі своєю злочинською політикою, як у справах внутрішніх, так і в справах заграничних, не міг уникнути конфлікту з якою-небудь державою. Така політика безумовно мусіла довести російську державу до війни з якою-небудь другою. Ще за цілий рік до війни в Росії всі говорили, що буде війна з Японією, що Япон не подарує Росії того, що вона не хоче віддати Хінцям Манджурію, котру она після договору повинна була задержати у себе тільки один рік, а за пів року до війни всі свідомі люде були уже певні, що війна безумовно буде. Знали про те всі, де знав тільки російський уряд, а може він тільки вдає, що не знав. У всякім разі він не готував ся до війни. І це дуже характеристично для сучасного російського уряду, бо він зовсім не дбає ні про народні ні про державні інтереси, і через те війна повстала для нього несподівано. Коли вже почалась війна, то здавалось би самодержавіє повинноб вхопитись за неї обома руками, щоби розбити в кінець Японців, щоби показати усьому світові, а найбільше, своєму народови, що самодержавіє — сила, що воно хоч і душить своїх власних підданих, але за те допроваджує свій нарід до всесвітної слави і спроваджує йому світову повагу, як сильному народови. Здавалось би, що не може й бути кращого випадку для дешевого здобути собі поваги і слави, бо Японці в порівнянню з Росією нарід до того маленький, що з початку мало свідомі люде дивились на те, що Японці відважились воювати з Росією, як на божевільний вчинок. Мислили, що Росія в короткий час зовсім розіб'є Японців і примусить їх зробити мир на яких захоче умовах. Але годі сподівати ся від злєдїя вчинків порядної людини, годі було сподівати ся, щоб гнале, уже здихаюче самодержавіє годно буде провадити яку-небудь живу справу.

(Конець будє).

Вражїня

з New Britain, Conn.

День 4-го вересня с. р. не тільки Ньюбританські а і позамісцеві Русини обхордили тут величаво, а то з нагоди торжества посвячення Ньюбританської Церкви.

День був дощевий, похмурий, знать сама природа в той день плакала слезами радости над дітьми Руси, котрі позіждали тутки з різних сторін, аби взяти участь в так дорогім кождому рускому серцю торжестві. І йшли Русини, або ліпше сказати бродили в болоті, дощ заливав їм

очи, мочив до нитки, в торжественнім поході, але кождий йшов гордо, з якимсь задоволенєм себе, в зором зверненим в сторону, де між деревами мерехтів трираменний хрест, символ нашої сьвятої віри.

Не буду тут розвозатись про акт посвячення Храма Божого, ні про Богослужєне, котре відбулось гарно при звуці ньюбританського мішаного хору, під диригентурою п. Хаджая, а скажу, лиш що найбільше вражїне зробила на мене проповідь о. Улицкого з Ансонїї, Кон. Вчули тут Русини, не громи, не грєвби смоли і сир-

ки, якими все це послугують ся деякі сьвященники, але слова потїхи, слова заохоти до витривалости. В нашії прекрасній рідній бесїді, а що найважнїйше вчули ми тут заохоту до плеканя нашої рідної мови. Котру маємо берегти як спадщину по наших праїдїдах і не цуратись єї, бо лише через любов до свого народу, любов до рідної мови, в котрій нас матери учили пізнавати Бога, і любий, можемо собі сказати, що любимо і Того, котрого не може обняти ум жадного смертельного, то є Бога. Що за красна і взнесла наука! Бо і дійсно, хто не любить свого народу, не любить свого ближнього, той не потрафить любити й Бога. О. Улицкий, своєю наукою потрафив зм'якчити серця слухачів, і нема сумніву, що не один Русин — котрий стратив любов до рідної мови, цурав ся своєї народности, чуючи таку науку, постановив в душі інакше жите, а що постановив, се могли посвідчити слези, котрі зауваживем у кождого, котрому не вигасла ще остання іскорка рускости в глибині его душі.

При кінці богослужєня о. Іван Велигорський, місцевий душпастир, дякуючи усім присутнім, що брали участь в торжестві, як і тим, що трудом і жертвами причинились до взнесеня Храма Божого, вїзав місцевий хор до відсїпівєня кількакратно „Многая літа“, відтак Русини та Ньюбританські, як і околичні, удали ся при звуці містової банди до Нагмонїї галї, де о пів до 4 ої год. почало ся Руско Народне Віче.

Віче розпочалось відсїпівєнем нашої любезної піснї „Мир вам братя всім приносим“ через місцевий хор, а відтак веч. о. Павло Тимкевич з Йонкерс вїтворив віче красною промовою, висвітлюючи важнїсть і потребу скликавання народних віч. Казав, що Русини йдучи слїдом своїх праїдїдів, повинні сходитись разом, та спільними силами обговорювати справи і долю свого народу. Промова о. Тимкевича видко сподобалась кождому, бо бесїдника надородили гучними оплесками.

На предсідателя віча попросив о. Тимкевич, місцевого душпастира о. Івана Велигорського, а на секретаря тогож віча цілком несподівано низше підписаного, на що тії згодившись заняли свої місця.

Веч. о. Велигорський обнявши провід віча, в кількох гарячих і зрозумілих словах вїзав учасників віча до порядку, і де забараня голосу в справах відносичих ся до американських Русинів. На першого бесїдника попросив о. Велигорський о. Улицкого з Ансонїї, котрий зі зрозумінєм річи говорив про „Р. Н. Союз“. О. Улицкий при закінченю своєї промови заявив, що не обговорює реферату „Р. Н. Союзу“ тому, щоби через се понижав другі ру-

ські організації в Америці, але говорив се тому, понеже багато наших Русинів несьвідомо а непотрібно вештаєсь по чужих, і ворожих рускому народови товариствах, і своєю кєрвавицею піддержують їх, а властиво в гарячих словах вїзав о. Улицкий тих Русинів до „Сокза“, котрі ще не належать до жадної організації.

Але показалося, що Ньюбританським Русинам ще далеко до того, щоб підпирали свої інституції, понеже як слїд знайшов ся „критик“ в особі Івана Сманьчука, котрий заявив досить флєматично, що „Союз“ если є добрим то лише про Пенсильванських Русинів (?), понеже їх там товче і убиває на кождім кроці, а їм Конєтицким „Руснакам“ не потрібно „Союза“... Другий троха м'якшого калїбру „критик“ Олекса Мігєля „попитал“ о голос, а котрому ніяк не могло поміститись в голові, щоб тільки було „Союзів“, о котрих говорив о. Улицкий, але переконавшись на рєшті, що „Р. Н. Союз“ складає ся не з „Союзів“, а з відділів, в один великий „Союз“ — признав на рєшті, що той „Союз“ не цілком „плана“ річ, але ему, Мігєлюви, одно з бесїд о. Улицкого не подобає ся, а то се, що він є „пан“, бо він не жаден пан, а „дем“ собі простий „хлоп“.

Тут забрав голос о. Тимкевич і красну дав відповідь критикам „Р. Н. Союзу“ мотивуючи тим, що о. Ул. говорив, що нашим обовязком є піддежувати організацію „Союз“, бо се руска організація, а кождий Русин вписуючись в члєни „Союзу“ робить тим самим патриотичне а заразом і християнське діло, бо вплачуючи місячні вкладки знає, що своїми грїшми wspomає своїх вєспїбратів в нещастю, а рівночасно забезпечує своїй родині бучдучнїсть матеріально.

Опісля виступив з промовою п. Ардалїон Хромовський з Нью Йорку. Він говорив про хосєннїсть дотєпернїх руских крамниць, приміром в Оліфанті, де Русини злучившись в Руску компанію, при згоді дійшли вже до поважних результатів, бо обертали вже значною сумою грошїй, щось около \$10.000; або в Йонкерс, де рускі компанїсти закупили кілька домів, з котрих мають красний хосєн, бо 500 дол. тижнево самого „рєнту“ за помешканя і т. д. Вєляка уже пора, говорив дальше п. Хромовський, щоби і по других містах Русини лучились в компанїї, а згідно стремїли до того, щоби руский робїтник не збогачав своєю кєрвавицею чужих, лиш щоб рускі торговлї нахходились всюди, де живуть Русини, щоби свої у своїх могли заосмотрюватись не тільки в віктуали споживчі, але також і в другі потрібні до життя річи. Через закладанє руских сторів зробибибсьмо і патриотичне діло, бо з тих крамниць

могли би вираблялись рускі молодці та відповідних клерків і т. д. Виводи п. Хромова попер горячо п. Іван Парилка, заявляючи, що він сам яко бізнесмен знає, що при згоді і витревалости можна в промислі дійти до несподіваних результатів. Але не всім Ньюбританцям було тое в смак. Один з них, Бвчак (на жаль уходить за паріюта), висказався в рубашний спосіб против сторів. Казав, що він є „твердим“ Руснаком, що живе уже щось около 15 літ в Америці, і має троха „олію в голове“, але він не видить жадної потреби, щоб в Нью Бритейн закладали якісь там „компанієчки“ склепи. Вінни сказав, що Ньюбританці не винаймають по тое галі, щоби їм тут хто говорив про „Союзи“, або компанієчні стори, а лише на те, щоби „чесне сполки“, котрі брали участь в посвяченню Церкви утратувати. Виводи Бвчука попер ще другий ему подібний „твердий“ Руснак.

Щоби не гратити часу на дурний балаканин „твердих“, забрав голос о. Струтинський з Оліфант, Па. Говорав, що милься ся ті, котрі думають, що нам пова будованем церквей в Америці, уже нічого не треба. Русини зачали емігрувати до Америки майже рівночасно з другими славянськими народами, а помімо того як далеко ми лишилися позаді від других. Привидимся Чехам, Словакам, ну хотьби і Полякам, всі вони мають крім костелів і другі свої інституції, а що мають Русини? Другі мають свої крамниці, сильні організації, а передовсім школи, а де то все мають Русини? Другі Славини мають свої адвокатів, судіїв, професорів і т. п., котрі займають в Америці високі становища, а де мають тут таких людей Русини? Шож то, чи ми уже такий задофаний нарід, що поміжи нами не найшли би ся люди здібні на поіїв, адвокатів, інженерів, добрих лікарів і т. п., або чи Русин створений лише до лопати і піка? Чи Русини уліплени з иншої глини, як другі культурні народи? Ні! Ми Русини могли би сьомо мати тут і вчених людей і олінакі права з другими і свої інституції, а що їх не маємо то лише тому, що нам брак патріотизму... Шож се значить бути патріотом? Бути патріотом, значить любити! Любити свій нарід, свою мову, бо лише через любов Русин не пожадує своєї лепти, если іде о піддержане руского діла. А щоб нам навчити ся любити свій нарід, потрібна нам конечно організація, котра би виробляла Русинів на добрих патріотів, а такою організацією є „Товариство Руских Патріотів“.

При закінченню своєї промови, о. Струтинський визвав присутних, щоб кожний, хто чує ся Русином вписувався в члени „Руских Патріотів“. В члени „Тов. Р. Патріотів“ вписало ся відразу 20 членів, а і о. Струтинський дав \$1.00 і попресив о. Велигорського, яко секретаря „Т. Р. П.“, щоб го вписати в члени. Потім о. Велигорський дякуючи всім присутнім Русинам, як і бесідникам, котрі не жалуючи труду допомогли ему совершити так красне діло, і розв'язав Віче.

Честь і слава усім, що при нагоді торжества, посвячення церкви не забули і на справу руского народу та надали дневи 4-го Вересня вигляд вразом нашого народного свята. Честь і слава і тим нашим Русинам, котрі арозуміли поклик: „влучности сила“ а словом і ділом довели, що потрапляють постояти при своїм руским народі, а жаль великий до тих Русинів, котрі в своїй несвідомости позваляють баламутити других і впокують в них іде „твердості“ і ненависти до свого народу. Такі люде не тільки, що не роблять самі нічого для руского народа, щоб го поставити на рівні з другими народами, але ще своїми глумними критиками спинають працю на народній ниві. Ганьба їм тим гірша, що они яко „інтелігенція“, завдяки темноті наших людей, видають себе за провідників руского народа в Америці, і вмісто освідомлювати его, учинилюбоби до всего що рідне, своїми сплетнями учать его рабства, захвалюють ему кнут царських чиновників, сьпівають тому народови о едності Русинів з Москалями. Коли вам, кацапи, так пахне ваша „матушка“ Росія, то чому ж не ідете самі до Петербурга або Москви і не заживаєте того царского раю, а сидите в Америці і за гріш, за керованицю того руского робітника, показуєте ему грушники на вербі? Не вам облудники навертати Українців нібито з мильної дороги! І не уїдайте на людей, що хочуть добра народови, а вдарились в груди, перепросіть руский народ, в котрий в так підлий спосіб сієте іде ненависти Русина против Русина, кажучи:

Прости нам, нещасний народе, за кривду, якоїсь від нас зазнав... Прости нам, народе руский, за темноту, в котрійсь цілі віки нидів, хотий ми могли тебе просвітити — бо прецінь ми „тверді“ уходили за твоїх учителів і провідників. А відтак, ви фарбовані лиси, закоїть рукави а вольміть ся щиро до праці, а если ваша праця над освідомленем нашого народу покажесь корисною, то і о славу провідників можете бути спокійні; нарід руский вам еї віддасть.

Михайло Беля.

ДОПИСИ.

Зь Colchester, Conn.

При купованю дому або фарми, раджу бути дуже осторожним, — у сусідів довідає ся що варта. Хотий по мїстах чим разь гірше, то по фармах та кожь люде бідують. За

добрю фарму трудно „постого есть много“.

Фарма добра в той околиці де можна заробити, бо зь самои трудно жити; на фармі робить той грош, хто грош має. Вправді на фармі лїпше прожияєш за доляра як в мїстї за п'ять, бо можна для себе щось посїяти, посадити, приховати и т. п., а як можна в сусідствї денно-півтора доляра заробити, то лїпше не треба напому чоловікови. Фарми зь забудованем, лїсом пасовиском дуже танї всюда, близько якогось мїста всюды дорогі. Замїсть водразу фарму купувати, раджу кождому лїпше як можна вынанити на одень рік подь услівем, а потім купити як ся подобає, а в разї як бы хто фарму вже купив, дуже поволи платити; угоду робити до виплати на довгий час, бо не все ся так дїє як чоловік собї мыслить або ся сподїває.

В Америці господарство ведеться инакше як в старом краі. Фармерство то business. Треба добре розуміти тутейшій обставини и больше головою робити, бо тягнути плуга и воль потрафити. Хто тяжко працює, той завсїгда менше заробить.

Я воль фарми не водраджу нікому, бо майже усі наші люде привыкли до землі, а натура тягне вовка до лїса; тільки раджу бути дуже осторожним, уважати в якій околиці купувати и не дати ся ошукати. Дуже часто буває, що фарма и половины того не варта що за неї жадають. Хто має дїти повинен уважати, щоби близько була школа, сторь и т. п. а не сидїти яких 5 миль воль школи. Де гірше, нехай хто инший купує а не Русин. Як бы ми мали другий раз жити на свїтї, то певно, що могли бсьмо як будь поступати, але що жите лишь одно, то треба жити розумно, так, абы було найлїпше.

Даніиль Кудликъ,

Зь North Tonawanda, N. Y.
Смерть за крадіж.

Дня 11-го с.м. вь нощі зь Понедїлка на Второк о 3-ой годінї по півночі выбрало ся кількох Поляків красти. Вже давно ходила чутка, що зь кзр бракує рїчей, отже поліція чатовала через два тижня. Згаданой нощі идуть два полісмени улицею, а вь карї чути лоскот. Полісмени прийшли блисше до кары, а тамь коло кары було 6 Поляків, а одень вь карї розбивав паки, вь котрих були товари. Одень полісмень заглянув до кары и кляче до злодїя: come on Johnnie, а той вытягнув желїзану бару и так ударив полісмена, що той впаав. Другий полісмень вытягнув револьвер, стрїлив до злодїя и убив его на мїсці. Полісмень, котрий перше упав на землю зорвав ся на ноги

и двоох злочинцїв споймали, а чотыри утїкло. Убитого злодїя взяли до шпиталю и тамь его пороли докторы; мав 3 кулї вь собї. Два злодїя сидять вь арештї, а полісмени ничь.

Иванъ Котъ.

Зь Spokane Junction, B. C. Canada.

У насє при новій дорожї робить много Русинів и других людей и всї якоесь згаджають ся на все, лишь наш Русин не могут ся згодити. Одень Русин був „форменом“ и поспувався ему годинка, то воддав еї до направи, а собї позичив вь товариша другу. Але пару днь опісля сквітывав, бо дотав роботу деінде и взяв зь собою свого товариша годинку. Передь тимь заки еще водїхав, одень чоловік дав ему зновь свою годинку, абы еї водїхав до направи. Коли водїхав, хотїв написати до свого товариша листь, але сей товариш „вїрний“ не чекав на его листь, але дав его полісменови привести назадь и туть его засудили на мїсяць арешту або 36 долярівь кары. Але що насє туть Русинів много, то не дали мы ему сидїти, бо вонь не самотний, але має жінку и дїти. Отже скинули ся по доляру по два и выкупили его зь неволї. Роздумайте собї дорогі читачї, якого то партнера можна собї знайти: ты ему хлїба, а вонь тобї камїня; передь тобою свїтит очима як собака, а як водїде, то собї мыслить, як бы тебе ошукати. Зь другого зновь боку подумайте собї, як то „вїрний“ товариш поступив собї зь другим, що аж полісменами дав его привести та всадив до неволї. Стережїть ся недобрих товаришїв, а тримайте прїятельство лишь зь добрыми, вїрными та чесными людьми.

С. Н.

3 України Росийської.

Спеціальна кореспонденція „Свободи“.

Вже минає три місяці як комітет міністрів ухвалив скасоване закону 1876 р., а й досї цю ухвалу не передають на затвердження цареві. Як довідуємось з приватних жерел, чекають на поворот Вітте з Америки, і аж тоді закінчить ся чим-небудь рішучим многострадална справа українського слова в Росії. А поки що — російська цензура по старому забороняє один за другим українські рукописи, представлені їй на перегляд; так оце сімї днями заборонено Українському Видавничому Товариству в Петербурзі популярну брошуру про конституцію, мимо того, що в російській мові на ск тему з'явилось уже безліч усяких видань. Не діждемось, мабуть, і своєї преси в кінці сього року. А потреба на неї щораз більше зростає не тільки серед інтелігенції, але й в народі, як про се свід-

чать листи від селян надіслані до редакцій газет на Півдні Росії. Оце тільки що наспіла звістка, що вже приступають до друку сьв. Письма в укр. мові після довгих короводів з боку Синоду. Будуть друкувати паралельно два тексти: український і слов'янський.

На днях затвержено устав польського клубу в Києві з читальнею та бібліотекою при ньому. Подаючи сесю звістку ред. газети „Полтавщина“ висловляє надію, що скоро дочекаємось і Українського клубу в Києві, де-б розроблялась і підтримувалась українська суспільна робота. Еге-ж, як би то! От скоро Поляки дістануть запроваджене польських викладів релігії і польської мови на Правобережній Україні, а відносно української мови в народних школах коміт. мін. висловивсь, що в цьому немає потреби, бо, мовляв, укр. мрва так близька до російської, що нема радї викладати по-українськи... Така то нам привілеція з честі бути „близькими родичами“ пануючої нації!

Ціми днями мав відбутися в Катеринославі археологічний зїзд присвячений історії Запорожжя та сусідніх земель. Московський центральний комітет археолог. т-ва, яке вряджує цей зїзд, з уваги на теперішні „смутні часи“ в Росії не запросило до участі в зїзді українських вчених з Галичини та Буковини; як доносять газети, се зроблено зі страху перед українськими промовами (sic!). Українці хотіли зірвати зїзд або, в кожному разі, протестувати; здається, зїзд відкладено на слїдуючий рік.* Очевидно болять ся українства не тільки урядові рос. круги, але й російські вчені; хоч і як се мусить тішити наше самолюбство, що ми складаємо таку силу, якої боїть ся самий деспотичний уряд і нарід в сьвітї, але треба признати, що користи з сього нам дуже мало, і тільки коли ми будемо страхати наших ворогів не тільки фактом свого існування, але й якимись реальними вчинками, тоді хїба добемо ся

* Зїзд таки відбув ся.

Болѣе 30 лѣтъ
всемірно-извѣстный
„ЯКОРНЫЙ
ПЕНЬ-ЭКСПЕЛЛЕРЪ“
Д-ра Рихтера употребляется навѣ
пандущее втираніе отъ
ревматизма, подагры, про-
студы, ломоты
и прочихъ болѣзней.
Во набѣжаніе поддѣлокъ слѣдуетъ
обращать вниманіе на фабричный
знакъ „ЯКОРЪ“
Слишки по 25 и 50 Стс. продается
во всѣхъ аптекахъ и въ складѣ
F. A. D. RICHTER & Co.,
215 Pearl St., New York.

полекшеня долї нашому народови.

З проаз суспільного укр. життя заслугоє на увагу подане заяви від Демократичної Укр. Партії на зїзді земських і мїських діячів у Москві 19—20 липня с.р. В сій заяві, Партія опираючись на засадах: 1) історично-правничій, 2) економічній і 3) побутово-національних, домагаєть ся перебудови російської держави на федерацію автономних народів, де-б кожній нації забезпечував ся свободний культурний і економічний розвій. Пя сама заява має бути предложена і будучій російській державній Думі. Укр. Дем. Парт. видала ряд відозв на рос. і укр. мовах, ознайомлюючих суспільність з її програмою і характером діяльності.

Д. Іваненко.

Збирайте грошї
НА РУСКУ БУРСУ
вь Йонкерсѣ, Н. Й.
и засылайте на адресу:
Rev. John Velyhorsky,
112 Beaver Str.,
New Britain, Conn.

Відозва.

Взымає ся всѣхъ пп. секретарѣв „Союза“, котрі ще не заплатили за календарѣ зь 1905 р., щоби сейчась послали належитость за розпроданї календарѣ на адресу Rev. N. Strutsynsky, Box 375, Olphart, Pa. Нерозпроданї календарѣ просимь поки-що еще переховати у себе и не водсылати, поки не дасть ся знати о томь вь „Свободѣ“.

Водь головною Уряду „Р. Н. С.“
К. Киріловъ предсѣдатель.
С. Ядловскій секретарь.

Читайте, що каже Др̃ Ландесъ:
Я маю найбільшу практику вь Сполученныхъ Державахъ, Канадѣ, Мексики и Полудневої Америцѣ.
Черезъ 20 лѣтъ я лѣчивъ Але ели можешь бути вы-
лишь слабости мушницъ. лѣченный, я тебе вылѣчу.
Лѣчу лишь мушницъ. Що небудь тобѣ долягає
Але и вылѣчую ихъ. скажи або напиши пенѣ.
Вылѣчу кождый випадокъ Хоробы мѣхура и почокъ.
до якого ся возьму. Хоробы крови и шѣры.
Если е не до вылѣченя не Утрата палаты.
беру ся до него. Утрата мужескои силы.
Сли не можешь бути вылѣ- Утрата животности.
ченный, скажу тобѣ во- Лѣчу безъ болю, не вздер-
тверто. жу ю водь працѣ.
K 154
Що року лѣчу тысячѣ людей.
Роблю сотки операцій що мѣсяця.
Вылѣчу тя дома, ели не можешь прїйти до мене.
Памятай: Порада особиста або листовна даромъ.
Оли еси хорый зайди або напиши до
DR. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16
1903 at the post office at Scranton, Pa.
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

журнал для русского народа в
Америку и орган „Р. Н. Союза“,
выходит по вторникам в Четверг
и пятницу:

В Америке на 12 месяцев... \$2.00
До старого края на 12 месяцев \$2.00
В Америке на 6 месяцев... \$1.50

Галчане могут замовляти „Свободу“
через Книгарню Шевченка ул. Театраль-
на ч. 1, Львов.

Оплачивати газету треба все-
гда зъ горы.

Гроші треба посилати вь реджірова-
ній листів, або через експресовий, або
почтовый money order (моні ордер). Мо-
ney order, то е картонку, котру достанете
вдѣ почтара або агента на експресовій
офісѣ, пошлати намъ, бо безъ того мы не
можемъ грошей достати.

Адресъ:

„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адресъ змі-
нився, мусить подати новий, крімъ
нового, такожъ свій старий адресъ.

Чи не треба Бурсы?

Зачуваємо, що замало зго-
лосялося хлопцівъ, щоби
можна зновъ отворити Бур-
су сего року.

Заходить питане: невжежъ
американскі Русини ду-
мають, що така Бурса не-
потрібна? Намъ здаєсь, що
такъ загаль американскіхъ
Русинівъ не думає, а до-
казомъ того жертви скла-
дані на Бурсу. Причини
того, що сего року не зго-
лосялося достаточне число
бурсаківъ, треба шукати
деінде, а именно вь браку
агітації за Бурсою, браку
хлопцівъ здібнихъ и охо-
чихъ до науки. Можливе,
що е и деякі другі при-
чини. Вь кождомъ разѣ,
если рѣчи такъ стоять, тре-
ба старатись, щоби на бу-
дуче було лѣпше. Після
напов гадки, зарядъ Бур-
сы повиненъ бы теперъ о-
голосити ще разъ доклад-
ний станъ маетку Бурсы,
дѣмъ до Септембра 1906
вынати, а рѣвночасно
збирати дальшій жертви на
зплату довгу за дѣмъ та
агітовати, щоби на слѣду-
ючий рѣжъ зголосилось до-
статочне число бурсаківъ.

Кождый починає свои
ups and downs, має періоди
розвитку и застою, але жадна
неудача не повинна и не
може зражувати повнихъ
енергій та свѣдомости лю-
дей, а противно мусить по-
буджувати ихъ до даль-
шої праці. Те саме
повинно бути и вь Бур-
сахъ.

Такъ зарядъ Бурсы, якъ
и весь американскій рускій

загалъ повинний взятись зъ
подвояною енергією до
праці для добра Бурсы
и слѣдуючого року поста-
вити еѣ на такой высотѣ,
на якій подобного рода
народна інституція повинна
стояти.

Наші школи.

Нѣхто мабутъ не заперечить
великої ваги школи,
противно кождый, навіть
такий, що и одного дня не
бувъ у школѣ за весь свій
вѣкъ, скаже, що школа ду-
же потрібна та користна
рѣчь. А однакъ помимо то-
го школа у насъ, амери-
канскіхъ Русинівъ, се по-
слѣдна рѣчь, на яку звер-
таємо нашу увагу.

Що такъ справдѣ есть
сего мабутъ и доказувати
не треба. Аджежъ Руси-
нѣвъ вь Америцѣ буде до
півъ мільона, а скільки
мѣжъ нами е школъ? Зо-
вѣмъ не багато. Суть
громады, де люде десятки
тысячъ доларівъ поплатили
на церкви, цвинтарѣ, пле-
баніи та другі рѣчи, а о
школѣ анѣ хари. Суть пле-
зы де е рускій братства,
сторы, по кѣлька готелівъ,
але о школѣ вѣкому анѣ
не снить ся. А прецѣмъ
школа важнѣйша вѣдъ у-
сѣхъ повисшихъ другіхъ
рѣчей, бо если мы не вы-
ховаємо нашихъ дѣтей вь
рускомъ дусѣ, то они насъ
вѣдцурать ся и покинуть
не лишъ нашъ братства та
організація, але покинуть
такожъ церкву, до котрой
ихъ батьки належали.

Оно бы було ще пѣвъ
бѣды, еслибъ бодай тѣ шко-
лы, які е, сповняли свою
задачу, але на жалъ и того
сказати не можна. На цѣлу
американську Русь е за-
ведви кѣлька школныхъ
будынківъ, а найчастѣйше
вѣдбуваєсь школна наука
по темныхъ, смердячихъ
пивницяхъ пѣдъ церквами,
або по приватныхъ тѣсныхъ
домахъ. Чи може руска ди-
тина подобати собѣ таку
школу пѣсля того якъ ви-
сидить 5—6 годинъ вь ан-
глицкій школѣ, чи може
радо слѣшити до неѣ? Вѣднці,
чи не робимо мы
кривды нашимъ дѣтямъ
змушуючи ихъ сидѣти у
подобного рода школахъ,
особливожъ ихъ слабому
нерозвитому здоровлю?

Тай хто учить у тихъ
нашихъ рускыхъ школахъ?
— Люде, що по большій
часті самі ще повинні
ходити до школы; люде,
що самі не вміють попра-
вно писати та читати а о
другихъ предметахъ шкода
и говорити. Деякі зъ нихъ
такъ „высоко“ вчені, що
навіть писаного самі не
вміють прочитати а лишъ
друкуване, вживають вь
бесѣдѣ Богъ зна якои мо-
вы, а одинокимъ ихъ сред-
ствомъ педагогічнимъ — се
патикъ! Мабуть не дуже
вѣдѣннемо вѣдъ правды,
кажучи, що всѣхъ рускыхъ
учителівъ вь Америцѣ, які
справдѣ заслугоують на се
назву, можна смѣло пора-
хувати на пальцяхъ двохъ
рукъ!

Алежъ бо и на томъ ще

не ковецъ, бо навіть тихъ
кѣлькохъ людей, що справ-
дѣ способні и хочуть щось
рускыхъ дѣтей навчити, не
могутъ якъ слѣдъ сповнити
свои задачѣ задля спеціаль-
ныхъ обставинъ, які майже
усюды по нашихъ грома-
дахъ панують. Во чийжъ мо-
же одинъ учитель хочъ бы
и який, навчити чогось 80,
100 або 120 дѣтей, які усѣ
дусять ся вь одной комна-
тѣ та ще и дѣтей рѣжного
вѣку и підготованя? Пе-
вно, що нѣ, бо се фізично
неможлива рѣчь.

Додайте до усього повы-
шого браку усякої систе-
мы, усякого пляну вь на-
учуваню, які панують у
нашихъ школахъ, а будете
мати вѣрний образъ ха-
отичного и попросту абсурд-
ного положеня нашого ру-
ско-американского „школь-
ництва“.

Вправдѣ на вѣчу вь Мс
Keesport, Pa. говорилось
де-що про напругу того по-
ложеня, були предложені
деякі пляны, выбрано на-
віть комітетъ, але о скіль-
ко намъ звѣстно, на томъ
и скѣнчилось.

Однакъ такъ дальше не
повинно бути. Зъ такою
байдужностію вѣдноситись
до школы якъ доси, зна-
чить, поповняти тяжкій на-
родный грѣхъ. Руску шко-
лу вь Америцѣ, если она
справдѣ має зватись шко-
лою, треба поставити тро-
хи инакше. Треба постара-
тись о вѣдповѣдній помѣ-
щеня на науку, о вѣдпо-
вѣдне число способныхъ
учителівъ, треба придер-
жуватись певного добре об-
думаного пляну вь научу-
ваню и тогдѣ доперва бу-
демо могли сказати, що
маємо свои рускы школы
та зможемо надѣятись зъ
нихъ якогось пожитку на
будучність.

У те все повинна стара-
тись кожда громада у себе
дома; при добрій волѣ и
охотѣ зроби ти се не тяжко
и найдуть ся на се вѣдпо-
вѣдні средства, треба ли-
ше, щоби розумнѣйшій лю-
де на кождомъ плеїзѣ, які
не живуть лишъ зъ дня на
день, але дбають и о бу-
дучності народа, объяснили
сѣ справу другимъ та заохоти-
ли ихъ до сего.

Дотычно інтелігент- ныхъ емігрантівъ.

Намъ неразъ лучаєсь до-
ставати листы вѣдъ інте-
лігентныхъ людей зъ Ев-
ропы, які высказують жа-
не виѣхати до Америки и
тутъ працювати для добра
руско-американского на-
рода. Звычайно такой інте-
лігентъ пытає, чи не мѣгъ
бы достати тутъ якогось за-
нятя, при чѣмъ натякує,
що готовъ робити навіть
найтяжшю фізичну працю;
индѣ інформуюсь такожъ
чи не мѣгъ бы достати гро-
шей на проѣздъ зъ Европы
до Америки а бодай шиф-
карту.

Намъ неможливо зъ осо-
бна вѣдповѣдати на кожді
подобного рода запиты, то-
му ожемо дорогою хочемо
поінформувати можливихъ
інтелігентныхъ емігрантівъ

про ихъ выгяды вь Аме-
рицѣ.

Попередъ усього мусимо
сказати, що фондѣвъ нѣ у
насъ нѣ вь „Союзѣ“ чи вь
якимъ небудь товариствѣ
на се нема, щоби позичати
кому грошей на проѣздъ
зъ Европы до Америки.
Друге, жаденъ інтелігентъ
не повиненъ выбиратись до
Америци безъ знаня англій-
ской мовы, бо инакше при-
десть ему дуже круто. Изъ
усѣмъ своими вѣдомостями,
якѣбъ они не були, стане
вѣднъ тутъ слѣпымъ, глу-
химъ та нѣмымъ и ему
придесть взятись до най-
простѣйшой фізичной пра-
цѣ, примѣромъ, при желѣз-
ной дорозѣ, при копаню
ровѣвъ, у майнахъ або на
фармѣ. А що таке тяжка
фізична праця вь Америцѣ,
про се нѣхто не може мати
понятя, хто самъ нѣколи
фізично тутъ не працювавъ.
Тутъ не выстарчить сама
молодість, здоровле та си-
ла, а треба ще привычаєня
и вытравлѣности, якихъ у
інтелігентныхъ, розумѣсь,
нема и не може бути. Ту-
тешній робѣтники, що ро-
блять просту роботу, до-
суть добре платні, ба на-
віть лѣпше вѣдъ усякихъ
субектівъ, канцеляристовъ
и т. п., але робота фізична
дуже тяжка и для інтелі-
гентного чоловіка майже
неможлива.

Зъ другого боку, Русь а-
мериканська поки що еще
така слаба, що крѣмъ по-
пѣвъ та дѣківъ и невели-
кого числа людей працю-
ючихъ при часописяхъ та
спмагаючихъ товариствахъ,
жадного удержаня інтелі-
гентному чоловікови дати
не годна. Правда, еслибъ
у насъ инші обставины,
еслибъ не все обнимаюча
темнота, американська Русь
моглабы примѣстити у себе
бодай 100 до 200 рускыхъ
учителівъ та учительокъ,
але такъ якъ рѣчи теперъ
стоять, до того ще дуже
далеко, бо пересѣчний нашъ
чоловікъ воли ти поставити
величаву церковь, воли ти
жертвувати 50 або 100 до-
ларівъ на „соконостає“, еван-
геліє або хрестъ, во-
ли ти пропити 5 доларівъ,
якъ дати мѣсячно \$1.00 або
50 центівъ на учителя; ба
навіть вѣдъ деотрыхъ у-
чителівъ, які тутъ суть
вымагає, щоби рѣвночасно
були дяками, палили вѣ пе-
чи, замѣтали церковь...

Ось якъ оно тутъ е. Для
неосвѣченого чоловіка, при-
выкнуго до тяжкой праці,
Америка — се рай, зъ боку
матеріального; для інтелі-
гента, особливо бѣдного —
пекло. Може оно колись бу-
де лѣпше, та поки що об-
ставины ось такі якъ тутъ
пишемо.

Еслибъ трафивъ ся інте-
лігентный чоловікъ, знаю-
чий англійську мову и гро-
шевитый, що хотѣвъ бы
тутъ студіи покончити, то
такому прийшлось бы тутъ
легче, але чи вѣднѣсь бы
зъ того яку користь — не
знати. Наука у высшихъ
американскихъ школахъ
коштує не малий грошъ;
танче можна учитись и ма-
бутъ у лѣпшихъ професо-
ровъ вь любий універси-

тетѣ вь Европѣ. Крѣмъ то-
го, по скѣнченю універси-
тету такой чоловікъ мѣгъ
бы брати лишъ незначну
участъ вь тутешномъ ру-
скомъ житю, бо его клієн-
тѣля не моглабы ограничи-
ватись на самыхъ лѣпшъ Ру-
синівъ. Ще найлегче мѣгъ
бы тутъ пристроитись ру-
скій адвокатъ хочъбы и зъ
малымъ знанемъ англійской
мовы, бо мѣгъ бы вести
канцелярію старокраєвыхъ
справъ, якихъ тутъ купа.
Такой може зроби ти на-
віть грошѣ. Те саме, хочъ
уже вь меншій мѣрѣ, вѣд-
носитъ ся до лѣкарѣвъ и
антикарѣвъ, бо тѣ мусѣ-
либы складати тутъ испиты
закі моглабы працювати.
Для інженерівъ и ремѣсни-
ківъ, если знаютъ англій-
скую мову, вь Америцѣ до-
суть добре поле, але зарѣ-
бокъ не много що лѣпшій
якъ вь Европѣ.

Що кождый майнеръ може и повиненъ ро- бити.

Пѣдъ теперѣшну пору
президентъ Сполученыхъ
Углекопѣвъ Иванъ Мичель
и другі урядники заняті
організованиемъ майнерівъ
при твердомъ углю. Они
хотять зъ мѣсяца на мѣсець,
устроюють мітинги, гово-
рять бесѣды, урядують
всѣлякого рода демонстра-
ції, пишуть по часопи-
сяхъ и таке инше; словомъ
роблять все, що можуть,
абы злучити усѣхъ майне-
ровъ разомъ вь одну вели-
ку силу.

Однакъ навіть при най-
лѣпшій охотѣ и енергій
чоловікѣ не вь силѣ роби-
ти неможливого; такъ
и урядники юніи не мо-
жуть кождого майнера вѣдъ
твердого угля лично бачи-
ти, нѣ зъ нимъ лично го-
ворити. Крѣмъ того, пра-
цюючи вь околиці твердо-
го угля они не могутъ рѣв-
ночасно працювати мѣжъ
майнерами мягкого угля,
а майнеры лишъ тогдѣ бу-
дуть стояти сильно, коли
такъ тѣ, що працюють при
твердомъ углю, якъ и тѣ,
що працюють при мягкомъ
углю будуть разомъ трима-
тись и разомъ ити рука вь
руку.

Щожъ зъ того виходить?
— Выходить се, що кож-
дый розумный майнеръ, я-
кій дбає про свое добро и
добро свои власной роди-
ны, не повиненъ спуска-
тись у всѣмъ на урядни-
ківъ юніи, не повиненъ
скидати усеѣ організації-
ной роботы лишъ на плечѣ
урядниківъ, але повиненъ
и самъ у томъ напрямѣ
дещо попрацювати.

Урядникъ юніи, хочъбы
и самъ Мичель, може гово-
рити дуже гарно и переко-
нучо, але его слово не
все досягне уха неюнійно-
го майнера, який звычайно
на робѣтничій мітинги и не
ходить. Але твое слово,
Брате, може его кождого
часу досягнути. Ты мо-
жешь зъ нимъ кождого ча-
су поговорити. Идѣшь до
роботы и подыбаешь нею-
нійного майнера — загово-
ри до него ласково, якъ до
товарища, а вѣднъ певно

буде слухати, що ты ему
станешь розказувати. И-
дѣшь зъ роботы, а подыба-
ешь его, зроби такъ само;
стрѣтишь его на улицѣ, у
сторѣ, коло церкви, вь го-
тели або деінде, всюды
привитай его и заговори
про користи юніи, про те,
що юніа для майнерівъ
добраго зробила и т. п.
Правда, годѣ щоби такой
неюнійный майнеръ сей-
часъ за першимъ разомъ
тебе послушавъ и приставъ
до юніи; се навіть неможли-
ва рѣчь. Але ты тѣмъ не
зражай ся, будь терпе-
ливый и ему все пригадує его
обовязки якъ робѣтника, а
будь певный, що вѣднці
такі его переконаешь и
навернешь на свою сторо-
ну, а може навіть зыска-
ешь вь нѣмъ добраго при-
ятеля.

Братя майнеры и вы ро-
бѣтники взагалѣ: Не на-
дѣйте ся лежаного злѣба,
не думайте, що хтось для
васъ буде добре робити,
если вы самі собѣ не бу-
дете помагати, если самі
не приложите рукъ до
полѣпшеня свои долѣ. Вь
вашихъ рукахъ ваша доля,
але она залежить вѣдъ ва-
шой лучности и едности.

Тождъ до дѣла, до праці!
Бдняйтесь, лучѣть ся, ор-
ганізуйтесь та ще органи-
зуйте другихъ, не забува-
ючи того, що кождый май-
неръ, що не стоитъ вь ю-
ніи е вашимъ ворогомъ, а
пріятелемъ компаністовъ.
Старайтесь тихъ вашихъ
вороговъ побороити не лю-
маками, а добрымъ словомъ,
старайтесь перетягнути ихъ
на свою сторону — а тогдѣ
буде больша ваша сила.

Заворуженя вь Россіи.

Вь Лондонѣ вь Тифлісѣ
(на Кавказѣ) доносять, що
вь провинціи Кутаїсѣ по-
вставъ сильный революцій-
ный рухъ. Туда послано
генерала Алиханова, вѣдо-
мого за-для своей жесто-
кости, зъ войскомъ, вь ко-
трѣмъ знаходитъ ся и ар-
тилерія.

8000 повстанцівъ зъ чер-
воными прапорами маши-
нують по рѣжныхъ мѣстеч-
кахъ.

Армянська депутація про-
ситъ намѣсника царя до-
зволити имъ зьорганізувати
армянську міліцію: щоби
вь кождомъ селѣ бувъ вѣд-
дѣль міліції, зложеный зъ
добровольцівъ, зъ росій-
скимъ офіцеромъ на чолѣ.

Петербургъ, 8 вересня. У-
чора на засѣданю комітета
міністрівъ обговорювалася
справа, якъ уникнути го-
лода, що угрожує мѣшкан-
цямъ де-кѣлькохъ губерній.
На томъ засѣданю высу-
вало ся, що селянамъ бра-
кує на прожитокъ и на на-
сѣне 1,201.000 тоннъ зѣбжа,
на закупку котрого радять
урядови выдати \$20,000.000.

Петербургъ, 9 вересня. Вь
Одесѣ скѣнчивъ ся судъ
надъ матросами боевого ко-
рабля „Георгій Побѣдоно-
сецъ“, що брали удѣль
вь заворуженяхъ. Всѣхъ
обвинувачуванихъ було 75
душъ. Зъ нихъ трѣхъ оза-
вано на смерть, 19 — на
вѣчну каторгу, 33 — на

мкнене у в'язницях а 20 за-
сталось оправданими. Що
до матрозовъ зъ корабля
„Прутъ“, то зъ нихъ 10
душъ сказано на смерть.

Петербургъ, 11 вересня.
Здасть ся, що положене въ
Баку становить ся що-разъ
грішимъ. Масакра слѣдує
за масакрою. Курды та Та-
тары цѣлкомъ розграбували
фабричну окраину. Де-які
частини мѣста розруйнова-
ні стрѣляниною зъ гар-
матъ. Учора войско стрѣ-
ляло въ Росіянъ-робітни-
ковъ и 17 въ нихъ зостали
убитими.

Въ Тифлісѣ революціоне-
ры убили губернатора, кня-
зя Амілахава. Вонъ бувъ
сильно ненавидимий меш-
канцями Тифлісу за лихе
поводжене при подавленні
заворушень въ південномъ
Кавказѣ. Его трупъ лежавъ
въ однімъ домѣ въ перед-
мѣсткѣ Тифлісу, поки жов-
ніры не прийшли и не за-
брали его. Жаденъ попу не
наважувавъ ся водправити
надъ небощикомъ панахиду,
бо революціонеры загрозу-
вали смертю кождому по-
пови, котрий бы хотѣвъ
вступити до дому, де ле-
жавъ трупъ.

Тифлісѣ (на Кавказѣ), 11
вересня. Въ мѣстечку Горі
сегодня зоставъ убитий
князь Циціановъ, власти-
тель великого маєтку.

Варшава, 11 вересня. Ту-
тешні робітники сегодня на
казнь одного соціалістич-
ного вождя, которого воен-
ний судъ сказавъ на смерть
за те, що вонъ бувъ при-
хильникомъ політичного у-
бійства, водповѣли загаль-
нимъ страйкомъ. По мѣсту
розбѣдають патрулѣ коза-
ковъ и пѣхоты.

Въ Лодзѣ (недалеко вѣдъ
Варшавы) 10-го вечеромъ
въ театрѣ були заарешто-
вані 200 чоловікъ зъ той
причини, що одинъ чоло-
вѣкъ кинувъ зъ галеріи
внижъ пукъ прокламацій (ре-
волюційныхъ водозвъ).

Петербургъ. Коли губер-
наторъ Фінляндіи зъ на-
чальникомъ поліції ѣ-
хавъ черезъ одно мѣсто
въ Фінляндіи, якийсь невѣ-
домый чоловікъ кинувъ
пѣдъ вѣзъ бомбу, котра не
експлодувала.

Гельсингфорсъ (въ Фін-
ляндіи), 11 вересня. Неда-
локо вѣдъ Якобстада ек-
сплодувавъ маленькій па-
роплавъ, що бувъ наладо-
ваний динамітомъ и збро-
єю призначеною для рево-
люціонерѣвъ.

Мітава. Де-кілько сотъ
революціонерѣвъ напали на
арсеналь (складъ зброѣ), у-
били трехъ стражниковъ-
жовніровъ и забрали 2.000
штукъ стрѣльбъ и водпо-
вѣдну скількість амуніції;
потѣмъ озброили ся въ на-
рабовану зброю, пошпи че-
резъ мѣсто и поховали ся
по лѣсахъ.

Зъ Саратовской губерніи
доносять, що тамъ настала
справжня селянська рево-
люція. Селяне палять лѣси
и дворы властителей ма-
стиковъ. Зъ другихъ сторѣвъ
приходять вѣсти про буйны
въ войску.

Лондонська часопись Stan-
dard зъ 14 вересня дово-
дить, що міністеръ внутрѣ-

шнихъ справъ розбѣславъ у-
сѣмъ губернаторамъ та гра-
доначальникамъ циркуляръ,
котрымъ наказує пильно
стежити за членами рѣж-
ныхъ земствъ, щоби кождо-
го зъ нихъ можна було а-
рештувати, коли то буде
урядови потрібно. Таку у-
вагу уряду земство звер-
нуло на себе своими ради-
кальными постановами, які
були ухвалені на земскомъ
зѣзѣдѣ, що водбувъ ся въ
червню того року въ Мо-
сквѣ.

На томъ зѣзѣдѣ земскихъ
дѣячѣвъ було мѣжъ инь-
шимъ ухвалено вимагати
вѣдъ уряду конституції,
основаною не на подставѣ
„недоторканости самодер-
жавія“, якъ то сказано въ
царскомъ манифестѣ, а на
подставѣ загального, рѣв-
ного, безпосереднього и
тайного выборчого права.
Постановы земского зѣзду
були друковані и розповсю-
джені мѣжъ російскимъ су-
спѣльствомъ. Черезъ те въ
міністерскомъ циркулярѣ
губернаторамъ та градонач-
альникамъ наказуєть ся на
земскій зѣбрания не допу-
скати нѣкого, крѣмъ чле-
новъ земства, щоби позба-
вити земцѣвъ спомоги ши-
рити мѣжъ суспѣльствомъ
въ той способъ свои вымо-
ги и бажаня. Той цирку-
ляръ має въ собѣ багато
другихъ інструкцій для пе-
рестеженя земцѣвъ, и кон-
чаєть ся словами: „Коли
буде покѣнчено зъ зем-
ствомъ, тодѣ уляжуть ся
заворушенія въ краѣ“.

По вѣннѣ.

Хинцѣ нѣякъ не хочуть
подарувати Росіянмъ та
Япанцямъ того, що вони,
воюючи мѣжъ собою, при-
чинили велику шкоду хин-
скимъ подданнымъ въ Ман-
джуріи.

Ще ранѣшъ хинскій у-
рядъ заявивъ, що вонъ по-
требує вѣдъ Росіи та Япа-
на водпшкдоване за всѣ
шкоды та потерѣ, причинені
имъ за часъ войны. Те-
перь же зъ Пекина прий-
шла звѣстка, що Хинцѣ
заявилипредставникамъ Ро-
сіи та Япану, що ихъ дер-
жавы суть водвѣчальні
за всякій шкоды въ Ман-
джуріи. Хинскій урядъ хо-
че урядити судъ, котрий
бы мѣгъ урегулювати пре-
тенсію Хинцѣвъ проти Ро-
сіи та Япана. Прийде дов-
гий часъ, доки той судъ
выяснить точный харак-
теръ и кѣлькість шкоды,
а такожъ, яка зъ двохъ во-
ювавшихъ державъ е вод-
вѣчальною за тѣ шкоды.
Коли претенсія Хинцѣвъ,
стверджені судомъ, не бу-
дуть признані воювавши-
ми державами, то Хинцѣ
звернуть ся до мѣжнарод-
ного суду, въ Гаагѣ (въ
Голляндіи).

Зъ Берлина доносять, що
Хинцѣ мають замѣръ водо-
слати назадъ усѣхъ нѣмец-
кихъ офіцерѣвъ, що були у
нихъ інструкторами воен-
ной штуки, а на ихъ мѣсце
взяти япанскихъ офіце-
ровъ.

Мукденъ. Генералъ Фу-
кисіма, вступившій мар-
шалка Оямы, головного на-

чальника япанского вой-
ска, вступивъ въ переговоры
зъ генераломъ Овановскимъ,
заступникомъ генерала Лі-
невича, російского главно-
начальника, водносно о-
чищення Маньчжуріи вѣдъ
російского та япанского
войска. Въ російскомъ ге-
неральномъ штабѣ кажуть,
що на выведенне російского
войска зъ Маньчжуріи, по-
требно буде часу не менше
одного року.

Не знати, якъ водвѣсать
ся російскій та япанскій
жовніры до миру, але
Хинцѣ дуже задоволені.
Радо вертають вони на
свою рѣдну землю, котру
чужі люди за часъ 18-мѣ-
сячної войны нищили,
пљондрували и зробили
цѣлкомъ пустинею.

Сасебо, (въ Япанѣ), 11.
вересня. Въ гаванѣ на бор-
тѣ военного япанского ко-
рабля „Микаса“ появилъ ся
огонь, котрый не могли
зразу загасити и вонъ до-
бравъ ся до магазину, де
були зложені рѣжні дина-
митні начиня. Якъ только
огонь доставъ ся до нихъ,
то наступила страшная ек-
сплозія, котрою пробило
бортъ корабля и вонъ въ
короткій часъ пошовъ на
дно. Зъ нимъ вмѣстѣ за-
гинуло 256 душъ, а 343
зостало пораненихъ.

„Микаса“ бувъ найкра-
щій военный корабель не
только въ япанской фльо-
тѣ, але, якъ запевняли
знавцѣ военно-морскихъ
справъ, у всѣмъ свѣтѣ.
Вонъ бувъ головою япань-
ской флоты за весь часъ
войны; адміралъ Того зав-
жды мавъ на нѣмъ свой
флагъ. Е надѣя, що его
можно вытягнути зъ воды
и справити.

Заворужене въ Япанѣ
зъ приводу незадоволення
условьями миру о стѣлько
сильне, що въ деякихъ ве-
ликихъ мѣстахъ Япана об-
ъявили станъ облоги, а въ
Токио (головне мѣсто Япа-
на), военный станъ.

Япанское войско такожъ
незадоволене условьями ми-
ра. Запевняютъ, що въ бо-
гатыхъ япанскихъ пѣхот-
ныхъ полкахъ панує на-
строй близькій до бунту.
Жовніры збирають ся на
тайні митинги, де проте-
стуютъ противъ миру, який
вважають ганебнымъ для
Япана. Богато жовнірѣвъ
заарештовано. Въ Токио о-
дѣнъ профессоръ універси-
тету стративъ професуру
черезъ те, що сильно скри-
тикувавъ условья мира.

Въ Токио готують ся
стрѣчати похоронною цере-
монією вертающого ся зъ
Америки барона Комуру,
япанского повномочника
до мировой конференції въ
Портсмавѣ.

Токио. Генералы Ногі и
Нодзу подали резигнацію,
яко протестъ проти заклю-
ченія ганебного миру.

Обурене суспѣльства про-
ти министра внутрѣшнихъ
справъ въ Токио за те, що
вонъ заборонявъ зѣбрания,
протестующі противъ за-
ключенія миру, о стѣлько
сильне, що 5-го вересня
коло его дому была уряд-
жена демонстрація, при-
чѣмъ одѣнъ зъ демонстран-

товъ кинувъ ся зъ пучкомъ
горячей соломы до его до-
му и подпаливъ домъ. По-
ліція шаблями розѣгнала
демонстрантовъ, при чѣмъ
одѣнъ зоставъ убитый, а
богато пораненихъ. Безпе-
речно е, що коли збереть
ся парламентъ, то всѣ ми-
ністры примушені будуть
резигнувати, и невѣдомо,
чи прийме парламентъ у-
слова мира и чи не буде
зновъ война.

Боятъ ся, що коли Кому-
ра, япанскій повномоч-
никъ до мировой конферен-
ції приѣде до краю, то его
убють.

Холера.

10. вересня до Нью Йор-
ку приѣхавъ пароплавъ
Гамбургско-Американской
Лінії „Молтке“, на ко-
трѣмъ не було жадного па-
сажира третей класы. Въ
Гамбургѣ одѣнъ пасажиръ
3-ой класы, емігрантъ зъ
Росіи, захорувавъ на холе-
ру, черезъ те администрація
всѣхъ пасажировъ 3-ой клас-
сы, що были уже на паро-
плавѣ, повертала назадъ.

Берлинъ, 11. вересня. О-
фіціально доносять, що до
10. вересня завважано 16
новыхъ выпадковъ холеры;
зъ нихъ 6 смертей; 11. ве-
ресня было 15 новыхъ вы-
падковъ, зъ нихъ 6 смер-
тей; 12 вересня было 15
выпадковъ, зъ нихъ 4 смер-
ти; 14 вересня было 8 вы-
падковъ хоробы и 3 вы-
падки смерти вѣдъ холеры.
А всего разомъ зъ поперед-
ними: 190 выпадковъ хо-
робы и 68 смертей.

Якъ святкують декотрі Русины свята въ Винни- пегѣ, Канада.

Якъ приѣде Недѣля, то
уже карты мають ся въ
работѣ! Не йде ту бесѣда
о загалѣ, але о деякихъ
кружкахъ. Якъ починають
грати въ карты по снѣда-
ню, то грають цѣлу Недѣ-
лю и такъ, що навѣтъ не
ѣдять, а часомъ ажъ до по-
недѣлка рано; по томъ ко-
трый выграє, має принести
бочѣвку пива на субботу,
або въ деяке свято, якъ
припадає на тыждни. То
такъ по добру розходять
ся, але якъ мають що по-
пивати, то той що выграє,
зъ гулями на головѣ або
обкорованный водходить.
Въ понедѣлокъ было Усѣхъ
г. с. Ивана, котре на Бу-
ковинѣ святкують урочи-
сто; отже зъ одного дому
буковинскій Русины не
йшли до работы. Принесли
бочѣвку пива, выпили и
зачали набожній пѣснѣ спѣ-
вати, по томъ певно ще
щось пили, бо зачались
сварити и бити. То було
до полудня; пополудни
зновъ принесли пива на
перепросины, та уже спѣ-
вали коломыйокъ и скака-
ли. Одѣнъ старій чоловікъ
каже до другого: Мой, я
якъ бувъ молодой, томъ
такихъ якъ ты пѣдъ ноговъ
чувъ! Що, що бадѣко?! Вы
мене? Тай у лице — фа!
Зъ другого боку: Мой! Ты
абы такому дѣдови тер-
пѣвъ? Мой! та то встыдъ!
И зновъ зачинають ся та-

гати. Та бо того не досить;
у вечеръ зновъ крики, ажъ
на стрѣтъ повыходятъ и за-
чупры тягають ся и такъ
до дванадцатои було чути
гамѣръ въ домѣ. И таке
инше дѣе ся.

И дежъ може бути добре,
якъ у него напитокъ нау-
ка, бійка культура, а кортъ
університетъ. И такъ, що
має тѣ грошѣ на котрі
такъ тяжко робить, обер-
нути на добру цѣль, то
програє въ карты, пропе, а
декотрі и на корты выда-
ють. Е ту такой молодики
люде здѣбні, якъ бы хо-
тѣлы, що може зъ него
щось бути. Отъ бракъ учи-
тельвъ въ Канадѣ; чижъ
не може ся знайти на толь-
ки Русинѣвъ, молодыхъ
хлопцѣвъ до науки на учи-
тельвъ? Може ся знайти,
але, що самі родичѣ не
дбають, и таки сама стар-
шина молодѣжъ, котра безъ
родичей. Отъ на примѣръ,
приѣде молодой юнакъ 18
до 20 лѣтъ, поѣде на робо-
ту, въ осени приѣде зъ
работы до Виннипегъ и має
трохи гроша. Здыбує ся
зѣ знакомыми, котрі ту
скорше заѣхали и знаютъ
тутейшій готелѣ, закличуть
того на пиво и уже тамъ
подпивають, одѣнъ другому
платять. Тойже кличе за-
грати въ бѣлярдъ, и такъ
помало якъ зачне того при-
выкне, що цѣлыми днями
въ готели: пропуститъ всѣ
грошѣ може за два мѣсяцѣ,
на котрій робивъ цѣле лѣ-
то, а потѣмъ ѣде до лѣса.
Ту е такой, що сѣмъ лѣтъ
робить на однімъ мѣсци
якъ лѣто такъ зима по два
доллары денно, а чи вонъ
цента має? Має то, що пей-
ду вѣзьме, а якбы яке не-
щасте — тай гинь въ ши-
тали. Отъ що бракъ намъ
Русинамъ, просвѣты, бо як-
бы була просвѣта, то та-
кихъ засадъ не булобы, и
тогдѣбъ засвѣтило сонце и
въ наше вѣконце и сталобъ
мы рѣвни на поли просвѣ-
ты зъ другими культурны-
ми народами. Але ще бога-
то чекати... якъ такъ далѣ
пѣде. Во якъ видить ся —
то щѣбъ мало йти въ гору,
а то иде въ долину...

Отъ была читальня им.
Шевченка (и теперь нѣбы
е, але на жалѣ въ летаргю),
то ще якось сходили ся,
а теперь навіть не чути
чи е. Якъ зъ нею буде, чи
такъ загине, чи може ще
ожиє? — не знати; навіть
„К. Ф.“ нѣчого не споми-
навъ, що зъ тымъ має бу-
ти и якъ слѣдъ обговорити
дѣло. А п. головѣ читаль-
нѣ такожъ не завадилобъ
тымъ лѣпше заняться.

Такъ само и кружокъ Р.
У. М. зъ початку показу-
вавъ горячу роботу; такъ
дѣялось пару мѣсяцѣвъ и
спровадивъ кружокъ кни-
жокъ зѣ старого краю, по-
томъ якъ утворила ся кон-
серв. школа позабирали ся
декотрі до школы и трохи
кружокъ уставъ. Прий-
шлося на однихъ зборахъ
ухвалити на часопись щѣсь
кѣлька долларѣвъ, а грошей
нема, и такъ кождый ане-
охотивъ ся потѣмъ и то по-
мало упадало. А теперь то
така не чути за кружокъ.

Книжки одні тамъ, другі
не знати де, а треті М.....
позабравъ у Америку якъ
утѣкавъ.

И такъ, чимъ маємъ ся
похвалити, мы Виннипегскій
Русины? Ажъ сумно такъ
жити и дивити ся на то
всѣю.

A...piu.

Невольникъ.

Болять, огнемъ палать кривавіи раны,
Що понатирали тяжкіи кайданы,
Що понатирали за довгіи роки
У темній темниці, у нѣмъ глѣбѣхъ.
Глибока темница, муровані стѣны —
Оттутъ натерпиш ся лихой години;
Муровані стѣны, маленькіи вѣконцы —
І неба не видко, і ясного сонця;
Маленькіи вѣконцы, залізніи грати —
Оттутъ намъ і жити, тут і помирати!...

Ой оітамъ десь за стѣною,
За стѣною кам'яною, —
Живуть люди, втішають ся,
Житємъ вольнымъ пишають ся...
Ой зійдімось, брати моі,
Сизокрили орли моі,
В глуху північ на порадѣ,
На невольницькую радѣ!
Якъ хуртовина завие,
Чорна хмара небо вкриє, —
Буде намъ якъ мати рідна
Пічка темная невидна,
Бо сторожа спати буде,
Наші речі чуть не буде.
Ой порадимо ся, братця,
Якъ за діло треба взяти ся,
Якъ ті грати розібрати,
Якъ каміння рѣвбивати,
Якъ ту долю — вільну волю
В чистімъ полі добувати!

М. Білокопитий.

Важне.

Симъ подаю П. П. секре-
тарамъ въ вѣдомости, що
вышпили додатки до стату-
товъ Р. Н. С., котрі ро-
зѣплю всѣмъ воддѣламъ
въ короткомъ часѣ, водпо-
вѣдно до числа членѣвъ.
Кождый додатокъ коштує
5 цѣнт., що кождый членъ
має заплатити, если хоче
его набути.

С. Ядловскій, гол. секретаръ.

ДЕ Е?

Шукаю моі сестры, що називає
ся Анна Лучка, з Віжхови, вже
рікъ саужить в Филаделфіі, Па. Якъ
хто знає про ню, або вона сама
дізнає ся, що я шукаю за нею —
най напише на адресу:

Stefan Luczka, 3-3
NORTHAMPTON, PA.

ПОТРЕБА

середнього віку женщины, котра би
уміла варити, чистити хату, прати,
прасовати и знала англицку мову.
Платія від \$1.50 до \$2.50.

Адресувати треба:
L. W. Searles, Embreeville, Tenn.

„З О Р Я“

найліпшій цигаретовій паперѣ въ
старого краю, въ продажъ котрыхъ
призначено 5 процентъ на Руекій На-
родный Фондъ въ Галичинѣ.
Папка по 2, 3, 5 и 8 цѣнѣвъ. Для
стерилизаций 40 процентъ опустъ.
Головний складъ у С. Шаравен-
ского 507 E. 13th Str., door 5.
35- New York, N. Y.

На продажѣ!

Часть готѣвкою — решта
на сплату

Берлинскій и др. кочѣ,
гумовіи обручѣ,

Караваны и погребовіи кары,

Погребовіи возы,

зъ гумовыми обручами.

Р. F. Gordon's

Фабрицѣ Возѣвъ

323 Green str.,
North End, Scranton, Pa.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головний { КОНСТ. КИРЧОВЬ,
предсідатель { 140 Essex Str.
Jersey City, N. J.
Головний { С. ЯДЛОВСКИЙ
секретарь { Box 76,
Jersey City, N. J.
Головний { АЛЕК. ШАРПОНЬ,
касієр { 524 Pine & Franklin St.
Shamokin, Pa.

Ихъ вступники:

Место-предсідатель.....С. Митренко
OLYRHANT, Pa.

Заст. секретаря.....Иос. Кульчакій
BALTIMORE, Md.

Заст. касієра.....А. Яковичъ
MC ADON, Pa.

Радни:

А. Валевский.....St. Louis, Mo.
А. Семанцій.....Trauger, Pa.
Б. Кобань.....Olyphant, Pa.
Ал. Соросъ.....Plymouth, Pa.
Иванъ Парлякъ.....Terryville, Conn.
Ив. Сенько.....Jessup, Pa.

Ихъ вступники:

Ив. Поспьяно.....Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровский.....Eleanor, Pa.

Контрольная комісія:

О. А. Уандій.....Ansonia, Conn.
Мих. Турковский.....McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачъ.....Mt. Carmel, Pa.

Головний організаторъ:

о. Н. Подгорейный Box 543, South Fork, Pa

ЕСЛИ на якійсь плейзъ васъ е 10 до 15 Русинівъ а хотіли бы есте приступити до Союза, то за лежить собі маленьке братство и напишіть про се головному предсідателю Konst. Kurgow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вонъ валь дастъ близній поясненя и пришле потрібнй рѣ и.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

СТЕФАНЪ ГАЩИЦЬ, членъ Р. Н. Союза, вѣд. 85 Hazleton, Pa., упокойсь ся 19 Липня, 6. р. Небѣщикъ походить зъ Галичины, села Крампна, повѣтъ Ясло.

ГРИЦЬ КУШПИНСКИЙ, членъ Р. Н. Союза, вѣд. 10 Ansonia, Conn., упокойсь ся 14-го Серпня, 6. р. Небѣщикъ походить зъ Бучина, пов. Тернополь, Галичина.

ИВАНЪ КОМАНЕЦКИЙ, членъ Р. Н. Союза, вѣд. 53 Pittsburg, Pa., упокойсь ся 14-го Серпня, 6. р. Небѣщикъ походить зъ Галичины, села Короликъ польскій, пов. Сянокъ.

МИХАИЛЬ ВЕНГЛЯНЪ, сынъ Михаила, членъ Р. Н. Союза, вѣд. 33 Northampton, Pa., упокойсь ся 9-го Вересня, 6. р. въ 2-омъ роцѣ житя.

Вѣчная память!

Перестали бути членами Р. Н. Союза.

В. 3. Павлишакъ Михайль
Касильовскій Сергій
Святковскій Осифъ
Пишъ Феокко

В. 10. Гриць Кушпинскій

В. 15. Воробель Дмитро

В. 29. Хавинъ Данько
Сичъ Адамъ
Лицюсь Иванъ

В. 31. Горнякъ Иванъ
Кеєць Антонъ
Ракъ Стефанъ
Валко Андрей
Павликъ Адамъ
Тимура Михайль

В. 32. Шафаръ Михайль
Тимошакъ Филипъ

В. 33. Венглянъ Михайль

В. 42. Ячичакъ Василь

В. 48. Гучко Михайль

Пѣшко Иванъ

Ломницький Никола

Гладкий Семенъ

В. 49. Дудашъ Осифъ

В. 53. Торганъ Стефанъ

Попѣль Михаилъ

Команецкий Иванъ

В. 55. Стеранка Петро

Бодарикъ Стефанъ

Колодѣй Иванъ

Кушъ Онуфрей

Щерба Илько

Вархольакъ Матѣй

Шмидель Николай

Салакъ Иванъ

В. 56. Гера Онуфрей

В. 62. Комай Осифъ

о. Ставровскій Павло

Боберъ Яковъ

Судя Иванъ

В. 63. Старашукъ Анна

В. 69. Подлуцкий Дмитро

В. 76. Галько Френкъ

В. 83. Кутинъ Параска

Книшъ Катерина

В. 85. Гащицъ Стефанъ

В. 96. Костовскій Андрей

В. 109. Галайда Иванъ

Въ той рубрицѣ будемо подавати имена всѣхъ, хто выступивъ зъ Р. Н. Союза, умеръ або зоставъ вымазаний въ настѣдѣхъ неплатежа припадаючихъ на него вкладѣхъ.

III. секретарь Союза зволють подавати намъ докладно, послѣ каждого митингу, имена тихъ, котри перестали бути членами Р. Н. Союза.

Рухъ

въ вѣдѣлахъ Р. Н. С.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати новыхъ членѣвъ въ мѣсяцѣ Септембрѣ братство святого Василия Великого, вѣдѣль Союза 19, въ Priceburg, Pa. Просимо всѣхъ щирыхъ Русинѣвъ, котри мешкають недалеко Прайовила, не забувати о доброй нагодѣ и приступати до нашего братства и до Р. Н. Союза. Памятайте брати и на задній колеса, не лемъ все на передній, бо зрѣдкѣ вѣтеръ повѣе то все новину принесе, що неодного вже Русина убило въ роцѣхъ, що не належавъ до жадной організації, а потому нашѣ Русины складали по пару центѣвъ, чтобы хоронити небѣщика. То ганьба и встыдъ для насъ Русинѣвъ, чтобы мы жебрали якъ стане ся даяка пригода, а рускій братства суть всюды, куды окомъ гляне. Богато такихъ Русинѣвъ е, що не х тять до братства належать, лемъ до готелю. Еще разъ напоминаю, що будемо принимати цѣлкомъ безъ вступного. Приступайте до нашего братства.

Стефанъ Сисакъ, секретарь,
Box 220, Priceburg, Pa.

ЧИТАЙТЕ

БО ДУЖЕ ВАЖНЕ!

Братство св. Йоана Хрестителя, вѣдѣль Союза 50, въ Desloge, Mo., дае до вѣдомости всѣмъ Русинамъ въ Desloge, St. Francois, Bonne Terre и Owl Creek, Mo., що на рѣчнѣмъ митингу 1-го Октября буде ся принимати новыхъ членѣвъ безъ вступного и до братства и до Р. Н. Союза. Отже брати Русины маєте добрый часъ забезпечити ся. Не одтгайте щоразъ дальше, бо въ такой работѣ якъ мы маємо, повиненъ каждый Русинъ бути на осто-рожности. Важъ часъ опаматати ся, притягайте оденъ другого до нашей організації Р. Н. Союза. Та-

кожъ повѣдомляе членѣвъ нашего братства, що котрый не приїде на рѣчнѣй митингъ 1-го Октября, заплатитъ 50 центѣвъ кары, а урядникъ 1 доллара.

Вѣдѣль Уряду Братства.

Василь Цюра, предсідатель,

Теодоръ Ревакъ, секретарь.

РѢЧНЫЙ МИТИНГЪ

товариства „Зорь“ вѣдѣбуе ся въ Суботу дня 14-го Октября 1905 е годинѣ 8 ой вечеръ у Liberty Hall, 257—259 E. Houston Str., New York. На томъ митингу вѣдѣбуе ся рѣчнѣй обрахунокъ касы товариства, буде ся выберати новый урядъ, ухвалювати новыя справы, и принимати новыхъ членѣвъ до товариства „Зорь“ и до Р. Н. Союза безъ вступного. Просимо, чтобы каждый членъ товариства не только самъ приишовъ на сей митингъ, але чтобы припривадивъ зѣ собою бодай одного своего приятеля, що еще не належить до товариства анъ до Р. Н. Союза. Братя Русины, горѣть ся до купы, нехай не буде анъ одного мѣжь нами хте не належавъ бы до нашего товариства. Наше товариство въ разѣ слабости платитъ \$3.50 тыженево бенѣфитъ за 30 цнт. на мѣсяцъ, а Союзъ платитъ 600 долларѣвъ за 70 цнт. мѣсячного. Тожъ не забудьте Братя прибути на той рѣчнѣй митингъ, а безъ вступного можете бути при-няты до нашего товариства и до Союза. — Комитетъ:

Михаиль Тарнавскій, пред.,
Андрей Корпанъ, касієръ,
Йосифъ Шкрибайло, секр.

БРАТСТВО

св. Арх. Михаила въ Гейзлтонъ, Па., вѣд. Р. Н. С. 85, отримувало рѣчнѣй митингъ, на котромъ зѣстали выбраны слѣдующі урядники: предсідатель М. Мардинякъ, заст. предсідателя А. Романчукъ, секретарь Пангалеймонъ Галецкій, заст. секретаря Ф. Добровольскій, касієръ А. Пелехачъ, дозорцѣ касы: В. Костѣвъ и В. Далинякъ, дозорца хорыхъ С. Соколъ; до контрольной комісії яко предсідатель А. Капустинскій, контрольные: Ю. Пирѣгъ и Ф. Полякка. Митингъ рѣчнѣй вѣдѣбуе ся 13-го Августа, але не можна було вѣдѣдомити головному Уряду Р. Н. Союза въ Америкѣ и членѣвъ вѣд. 85 бр. св. Арх. Михаила черезъ великій заворуженя и протесты, якѣ вѣдѣбули ся на нашѣмъ митингу. Чей Господь буде боронити, що такой митингъ въ насъ въ Гейзлтонѣ вѣдѣбувати ся больше не будутъ.

М. Мардинякъ, предсідат.,
П. Галецкій, секретарь.

ПОВѢДОМЛЕНЕ

зъ Лансфордъ, Па. вѣдѣ бр. Пресв. Богородицѣ, вѣдѣ. Союза 16.

Дамъ до вѣдомости всѣмъ членамъ, котри принадлежать до нашего вѣдѣлу, що разъ въ мѣсяцѣ въ огатню Недѣлю утримуємо митингъ. Най ся каждый усилуе на той часъ своей довгъ заплатити и то власноручно; а не черезъ другихъ членѣвъ, а тотѣ членѣвъ, що суть по иншихъ плейзахъ, най посылають свои мѣсячны вклады на адресу братства.

УВАГА: Члены, котри платятъ свой довгъ черезъ другихъ, най ся нѣколи не сподѣють, що они порядочно мають заплачено, бо грошъ оденъ вѣдѣ другого вѣдѣбере, а на митингу не заплатитъ або нѣльк не приїде, и у томъ есть змылка; а хто тому винуватый? Самѣ членѣвъ, а не урядники мѣсяцевъ. Черезъ те не разъ членѣвъ зѣстають вымазаны такъ зъ братства якъ и зъ Р. Н. Союза. Напоминаю

разъ на завсе, абы свои повинности вымѣстувати власноручно.

Адреса братства:

Юліанъ Сидоракъ, секретарь,
P. O. Box 512
LANSFORD, PA.

ПРОШУ членѣвъ братства св. Володимира в Нью Йорку, чтобы при кінцѣ сего мѣсяца Септембра, передъ першимъ в Суботу, зійшли ся на митингъ, а котрый не приїде, то підпаде карѣ.

Урядъ братства св. Володимира в Нью Йорку.

ПОВѢДОМЛЕНЕ.

Тов. „Заворожска Сѣчь“ въ Нью Йорку, вѣдѣ. 117 Р. Н. Союза, устроюе БАЛЪ въ суботу, дня 28 жовтня, 1905, въ Либѣрти Галѣ, подѣ ч. 256—258, Houston Str., на котрый запрашаємо сердечно всѣхъ чесныхъ Русинѣвъ прибути. Печатокъ балю о год. 7-ой вечеромъ. Вступъ вѣдѣ особы 25 цнт. За добру музику рунитъ КОМИТЕТЪ

Данило Галицкий, предсідат.,
Михаиль Ханачевскій, касієръ,
Симеонъ Смесакъ, секретарь.

ВЕСЕЛЫЙ И КРАСНЫЙ БАЛЬ!

Дня 25 Септембра въ Понедѣлокъ будемо мати дуже приємный и забавный балъ въ Odd Fellows' Hall на розѣ 18-ой и Са-ра улицѣ, Питсбургъ, Па. Доходъ на руску церковь и братство. Балъ уряджуе братство св. Йоана Крестителя. Комитетъ постаравъ ся о найкраснѣйшій забавы, а въ кухнѣ будутъ услуговати нашѣ милѣ сестрицѣ. Першій балъ нашего молодого братства, вѣд. 96 Р. Н. С.! Просимо всѣхъ дооколичныхъ Русинѣвъ въ гостѣ.

Иванъ Пастырчикъ,
Петро Лепакъ,
Иванъ Баганъ,
Андр. Гальчакъ.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроюе бр. св. Андрея Первозв., в Союзѣ вѣдѣл 66, в Нью Йорку на горѣ міста, в Суботу 7-го Октября 6. р., в галѣ п. Михалика, 1341 Ave. A. Початокъ о годинѣ 7 ой вечер. Вступъ 25 центѣвъ від особы. Просимо наѣздорскихъ и доохренихъ Русинѣвъ взяти численну участь в забавѣ з нами. За щиро-руську базу рунитъ Комитетъ:

Іванъ Лазорчикъ, предсідат.,
Григорій Пиртко, касієръ,
Андрій Павликъ, секретарь,
413 E. 72nd Str.,
NEW YORK, N. Y.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ владѣвъ черезъ нашу газету, мусять вылатити 25 центѣвъ за каждое ого-лошеня напередъ.

ШУКАЮ МОГО МУЖА,

Василь Бобика, з Ракови, пов. Ся-никъ. Бувъ послѣднего разу за чотыри роки в Скрантонѣ, Па. и до сего часу не маю жадной вѣдомости и не знаю де обертае ся. Хто би знав про нього, або сибѣ сам до-відав ся, що про нього питаю — най напише на адресу:

Розалія Бобикъ,
20 Oak Alley,
35-38 Carnegie, Pa.

ОТСИМ ПОШУКУЮ

Івана Дутка, котрый передъ шістьма літами виїхав з Лашковецъ, з Галичины до Америки и своего часу мав перебувати в Cannonsburg, Pa., Maidland No 1—92. Хто би знав о нѣмъ або о его близшімъ адресѣ, най менѣ докесе

Michael Dudar
c/o Deutch Bros.
317 E. Houston St.
New York, N. Y.

ХОЧУ ПЕРЕПИСУВАТИСЬ

и женитись з чесною дѣвицею, ма-ючою до 20 літ. Я маю 25 літ, Русинъ; есмь учителемъ в Манитобѣ, Канадѣ. Дѣвчина, котра хоче на-мѣст, послаъ пришле свою фотогра-фію. Писати може по англицки, руски, польски, словенски и нѣ-мецки. По часѣ можу по нѣмъ поихати.
Stephen Solowey,
GARDENTON, Man., Canada.

ПЕРЕСТОРОГА.

Якійсь Иванъ Галько зъ Салемъ, Масачусетсѣ, хо-дитъ за колектою на грек. кат. церковь въ Салемъ. О-стерѣгаю саме перше грек. кат. парохіанъ въ Салемъ, а друге и другихъ Русинѣвъ, першихъ чтобы такихъ ко-лекторѣвъ не выправляли, а другихъ чтобы имъ коле-кту нѣхто не дававъ. Той колекторъ приишовъ до Mc-Adoo передъ трома тыжня-ми, то першій два дни хо-дивъ за колектою, а дальше то собѣ сидѣть въ одномъ Макадуцкомъ готелю и гу-ляе тай по баяхъ ходитъ за людскій грошъ а о коле-ктѣ анъ хире; вже работы собѣ тутъ шукае. И по-щожъ такой колекторъ? Му-сѣвъ не мати грошей вы-хати зъ Салемъ на контры до Пенсилвеніи, то ся ставъ колекторомъ, але йому ко-лекта не е анъ въ пятѣ не такъ въ головѣ.
Д. К., McAdoo, Pa.

ВИКАЗ ЖЕРТВ на „Народный Фонд“ в Америкѣ.

1. Monessen, Pa. На хрести-нахъ у Александра Горошакъ зѣбра-ли Антоній Кая и Евтихій Бодак з Мікізраке на Руску Бурсу в Йон-керс від Маріи Горошакъ \$1; Алек. Горошакъ, Ант. Кая по 50 цнт.; Ром. Дроздяка, Тимка Хорошакъ, Емилъ Шесняка, Нестора Ватрала, Параски Губакъ, Івана Секула, Пе-тра Секула, Ілька Петришина, О-нуфрія Родак, Лешка Федорчака, Ев-тихія Бодака, Милька Ватрала, Те-одозія Федорчака и Югаски Горо-шакъ по 25 цнт.; Гриця Хомака и Дион. Бодака по 20 цнт.; Івана О-нушакъ 10 цнт.; разомъ \$6.00.

Многихъ літъ малому Русинѣвъ, ко-лекторамъ и жертводателямъ.

2. Priceburg, Pa. На хрести-нахъ у Гриця Гаврана зѣбрали Ю. Фалат и Ст. Сисакъ слѣдующі жертви: По 50 цнт. жертвовали: Юрко Фалат и Михайло Турокъ 30 цнт.; Ян-ко Гамбалъ; по 25 цнт.: Стефанъ Сисакъ, Стефанъ Команецкий, Олекса Прокіпчакъ и Гриць Гавранъ 15 цнт.; Василь Галенда; по 10 цнт.: Не-тро Ференцъ, Гнат Гузелякъ, Іван Гу-зелякъ, Митро Фалат, Катерина Ми-ма, Матѣй Мерозъ, Андрій Гальчакъ, Лешко Малинчакъ, Андрій Сисакъ, Фенна Опришка, Гнат Сисакъ, Сем. Гавранъ и Никола Мима; по 5 цнт.: Михайло Опришка и Ант. Тулея.

Сердечныя Спаси-Бігъ жертводате-лямъ и колекторамъ, а новонародже-ному и его родичамъ многая літа!

3. McKees Rocks, Pa. Дня 29-го Августа вѣдѣбуло ся весіле члена читальни Николая Цавинь-ского и его супруги Маріи. Гости забавляли ся красно и весело а при-тімъ зѣбрали на Руску Бурсу \$4.00. Зложили: Ник. Цавиньскій 1.00, Ілька Петришинъ 50 цнт.; по 25 цнт. офірували: Іванъ Секула, Ев-тихій Бодак, Петро Кая, Петро Шкварва, Гнат Сушакъ, Ів. Смай, Іванъ Вархольакъ, Навло Карпневичъ, Як. Мудрикъ 15 цнт.; Захаръ Тизъ-бір; 10 цнт.: Якимъ Вариха.

Колектувавъ Евтихій Бодакъ, а те-перъ дакуе-тимъ; що зложили жер-

твы и желеае доброго здоровья, а мо-лодимъ такъ само прожити щасливый вікъ в згодѣ и любви на многая літа!

Народный Комитетъ дакуе сердечно такъ дѣлаемъ якъ и потрудившимъ ся при збираню жертв на народні ці-ли и просить всѣхъ щирыхъ Русинѣвъ вступати в слѣди тихъ добрыхъ синѣвъ Руси; що при каждой нагодѣ памя-тають о патриотичныхъ складкахъ.

о. Іванъ Велигорскій,
секретарь.

112 Beaver St.
New Britain, Conn.

НОВИНКИ.

ПОТРЕБА РОБОТНИКѢВЪ до работы на фармы въ о-колицѣ Лавреѣ, N. Y. Плат-ня 18 до 20 долларѣвъ на мѣсяцъ або \$1.30 денно и бордѣ. Дѣвчата могутъ на-йти добру службу и добру плату. При той способно-сти мусимо замѣтити, що „Свобода“ не може каждо-му вѣдѣписувати на пита-ня въ справѣ работы. Если на-якомъ плейзѣ е больше лю-дей, що хотѣлибъ тамъ ити, нехай зложатъ ся одному на тикетъ и выплатють туды на оглядины а той побачитъ все на власнѣй очѣ и имъ вѣдѣписне докладно якъ и що. Сего способу повин-ный бы в се нашѣ люде вжи-вати де е больше число та-кихъ що шукають работы.

— ДО НАШОИ вѣдомо-сти дѣйшло, що вѣйтъ зъ села Волосянка Мала, пов. Турка, коло Хирова, Гали-чина, отвирае листы, якѣ приходять зъ Америки и не-хоче вѣдѣдавати адресатамъ. Подобный скарги приходять и зъ другихъ сторѣнъ. Кра-евѣ власти повинны бы вгля-нути въ подобного рода справы.

ДОХОДЫ РОСІЙСКИХЪ МОНАСТИРѢВЪ.

„Газета Петербурская“ подае цѣкавыя даты про до-ходы православныхъ мона-стирѢвъ. Церковнѣй доходы Александрѣ-Невской Лавры выносятъ до 200.000 ру-блѣвъ рѣчно, иньшій 750.000 рублѣвъ, доходы зъ недви-жимостей 500.000, разомъ повтора миліона рѣчного доходу. Зъ той сумы игу-мень дѣстае 65.000 рѣчно, интѣндантъ 20.000, а 70 мо-наховъ по больше якъ 3000 рублѣвъ рѣчно. Капіталы кѣвской Лавры, выносятъ 3.000.000 рублѣвъ въ зо-лотѣ. Однакъ найбогатшимъ монастыремъ въ Росіи е „Троицко-Сергіева Лавра“ подѣ Москвою, що мае три миліарды рублѣвъ капіталу. Е такожъ богато меншихъ, дуже богатыхъ монасти-рѢвъ, котрыхъ, разомъ въ Росіи е до 700.

— ПРОСИМО нашихъ чита-тельцѣвъ, чтобы прислали допи-сы про все, що у нихъ сталосъ нового та цѣкавого сейчасъ, а не въ колька тыжнѣвъ поз-нѣйше, бо тодѣ ихъ дописѣ тратять на вартости.

ЖЕЛѢЗНИЦА ЛОРЕЛ ЛАЙНЪ

Трени вѣдѣхати зѣ Скрантонъ в будні днѣ від 1-ой до 6-ой рано що година, а від 6 рано до 12 в ночи що 20 минутъ в Недѣлю вѣдѣхати тренъ від 1-ой ранъ до 7-ой година, в вѣд 7 рано до 12-ой в ночи що 20 минутъ. Від 3.20 до 6.40 в полудни тренъ ходять що 40 минутъ. До Валесберѣ иде тренъ всего 41 минутъ. А експресовѣй, що вѣдѣхати зѣ Скрантонъ (крімъ Недѣль) о 6.36, 8.18 и 10.36 рано а 2.16, 4.36 в полудни иде лѣпш 33 минутъ. Наши карѣ дають до Нью-Йорку и П-терсберѣ. Ми перевозимо такъ же и багажъ.

B. F. WILSON, Jr., traffic manager.
Scranton Pa.

Надослане.

Зь Denver, Colo.

July 10, 1905

Хвальна Редакціє!

Читаючи „Свободу“ и бачучи дописи зó вѣхъ сторóнъ рóжнородного змѣсту, задума́в и я ко́лька сло́въ написати, та сподѣюсь, що пов. Редакція и менѣ не вóдмовить мѣся вь нашóй дорогóй „Свободѣ“.

Вь 1894 роцѣ истнувавъ славный зó своєю дѣяльностю банкъ, пóдъ назвою „Russo-Slavonian Bank, 111 Attorney Str., New York, City“. Случайно зóйшовъ ся я вь И. Париляка зь п. Мирономъ Волкаемъ, братомъ о. Е. Волкая, бувшого вь той часѣ священника вь Brooklyn, N. Y., котрый теперъ есть священникомъ, и зь нимъ познакомивъ ся. Вь розмовѣ то о сѣмъ то о тóмъ, М. Волкай каже, що засылає грошѣ до старого краю, и що если будете мати потребу заслати грошѣ до старого краю, то прийдѣть до мене. А я на тое кажу: „Дуже мене гѣшитъ, що нашъ Русины займають ся посылкою грошей, то зь певностю не пóду до жида, коли есть нашъ рускій чоловікъ, еще другому скажу, чтобы своего підтримувати, а не жидóвъ або другихъ. И мы розóйшлись. Незадовго потому, сестра моеи покойной жены, котра теперъ есть моею женою, хотѣла заслати грошѣ (кельчикъ) до старого краю, и просила, чтобы я тѣ грошѣ заславъ. Я взявъ агаданъ грошѣ, пóшовъ до Russo-Slavonian Bank-у, де и знайшовъ вь офісѣ М. Волкай. Поздоровившись сказавъ-емъ чого прийшовъ, тай вырахувавъ М. Волкаеву \$45.87 на 115 австрійскихъ гульденóвъ. М. Волкай вóдобравъ вóдѣ мене грошѣ и выписавъ менѣ ресіть, якъ звичайно выписує ся на посылку грошей, и на ресіть підписавъ свое имя: Emery A. Volka. Вóдобравши ресіть и попрощавшись пóшовъ я до дому писати листъ, що згадана дѣвчина посылає кельчику тóлько а тóлько, тай що рóдня полóчить згаданъ грошѣ. Не знаю вже напевно за 10 чи 12 недѣлъ дóстаю зь Гледисова, Галичина, листъ, що дармо ожидали и ходили на почту, бо грошей нема. По вóдобраню листу їду сейчасъ до згаданого офісу и повѣдомляю М. Волкай, що грошѣ черезъ него пóслави не дорученъ и пытаюсь, що то мае значити. А вóнь каже, то буде вóсьо добре, я вже о то поставлюсь, а безъ того они певно до того часу грошѣ мають, тóлько вапимъ кривымъ напишѣть, що грошѣ будуть на почтѣ. Я зновъ пишу якъ М. Волкай казавъ, и за якійсь часъ зновъ получаю листъ, що грошей нема, чтобы я ихъ глывавъ. Я зновъ спѣшу до згаданого офісу, але чесного М. Волкай вже не вставъ, тóлько якогось Дудиньского, менѣ зовсѣмъ незнамого чоловіка. Пыта-

юсь де есть той а той и показую ему ресіть. А вóнь каже: Волкай днесъ тутъ нема, але прийдѣть завтра, або вь котрый другій день, то вóнь певно тутъ буде. Приходжу завтра и пóслаи завтра и такъ далѣ, але Волкай нѣтъ. Питаюсь, що то мае значити, а Дудиньскій чи тамъ який чоловікъ менѣ каже, що то буде вóсьо добрѣ, що Волкай певно грошѣ заславъ, коли ихъ вóдобравъ и ресіть на нихъ выписавъ. А я на тое: але где тѣ грошѣ суть коли ихъ заславъ? Тажъ я вже другій листъ зó старого краю дóстаю, що грошей нема. Кажу: зь того офісу грошѣ посылаи, то ихъ поглядай де суть, и показую ресіть. Але згаданый чоловікъ посмóтрѣвъ на ресіть и каже: я грошѣ вóдѣвасъ не бравъ и ресіть вамъ не писавъ; тутъ, каже, М. Волкай свое имя пóдписавъ и грошѣ вóдобравъ, то коли прийдѣ чи прийде, то вамъ справу выяснитъ. Незадовго довѣдаюсь зя, що Волкай десь пóдѣвъ ся, и що не тóлько менѣ, але и другимъ людемъ грошѣ пропали. Надармо мы оба зь И. Парилякомъ Волкай шукали по Нью-Йорку, пропавъ якъ камфора. Ходивъ я до о. Е. Волкай до Бруклина, але той каже: „я зь того не могу, що мóй братъ такъ зробивъ, то не моя вина“. Отже шукай вѣтра вь поли.

Можете собѣ почтені читателѣ представити, який плачъ и роспука була для убогои дѣвчины, коли я еѣ сказавъ, якъ ся рѣчь має. Убога невинна дѣвчина робила за ко́лька долларóвъ тыжнево неразъ и не два о сухомъ хлѣбѣ, а складала центъ до цента, чтобы убогóй родинѣ заслати, звернути грошѣ до старого краю, котри були тóлько позыченъ и вóдѣ ко́трыхъ процентъ рóсь, а тутъ тѣ такъ тяжко запрацьованъ грошѣ, на котрыхъ були кровь и пóтъ убогои дѣвчины пропали вь Russo-Slavonian Bank. По тóмъ вѣсьмъ менѣ иначе не вѣходило, якъ до ко́лька долларóвъ, котри згадана дѣвчина за той часѣ насклала, свои доложити и рóднѣ до старого краю заслати. Пóзнѣйше довѣдавъ ся я, що згаданый банкеръ пробувавъ вь Wilkes-Barre, Pa. у о. Товта, отже я чимскорше поѣхавъ туда, але и тамъ его не знайшовъ, не знаю чи скривъ ся, чи може выѣхавъ зь вóдтамъ на по́па учитись. Буде то́му ко́лька лѣтъ, довѣдавъ ся я, що згаданый М. Волкай есть священникомъ, отже думаю собѣ, напишу, то певно, що рускій священникъ вóддасть менѣ грошѣ ще и зь радóстію. Пишу листъ о. М. Волкаеву и прощу красно, ладно пригаду, якъ то вóсьо було вь той а той часѣ, якъ банкъ утримували, и прощу чемненіко грошѣ звернути, и був-емъ бóльше якъ певный, що грошѣ вь короткомъ часѣ получу. Але жду тыж-день, два, ба и не то тыж-

нѣ але и мѣсяцѣ, та на мое здивоване нѣчого нема. Пишу другій разъ и жа́до зновъ зь пóвъ року, але вóсьо. о. Волкай навить не узнали за добре менѣ вóдписати. Зь того вóсьо я не знавъ, що то мае значити, беру и посылаю о. Волкаеву регістрованый листъ, и ажъ на него ихъ священническа милость зволіли одвѣтити. Беру чимскорше и читаю, думаючи: ага, грошѣ тутъ! Але на мое превелике здивоване, вычитавемъ тóлько выкруты и вымовы, чтобы звернутись до якихъсь тамъ спóльничковъ. Господи, подумавъ я собѣ, не досить то грошѣ пропали, ще мене за послѣднего дурака держитъ; пише менѣ якъ смаркату хлопцеві; каже менѣ звернутись до людей, котрыхъ я не знаю, навить нѣколи ихъ не вѣдѣвъ. Та що менѣ до того, чи вóнь мавъ спóльничковъ, чи нѣтъ? Тажъ я ему, а нѣкому иншому грошѣ до рукъ давъ, и М. Волкай свое, а нѣкого иншого имя на ресіть пóдписавъ.

Буде щось бóльше якъ рóкъ, захворѣвъ я на груди и докторы радили менѣ вóдѣхати на иншій воздухъ. Боже, думаю собѣ, якъ тутъ ѣхати, коли цента нѣтъ, бо маючи домашній клопоты, хоробы и т. и. до послѣднего цента выдавъ я на докторóвъ. Пишу зновъ до о. Волкай и описую вь якомъ положенію есьемъ, и прощу про Бога, чтобы менѣ грошѣ вóддавъ, але де тамъ, навить не вóдписавъ.

Потому удавъ я ся до Р. Н. С. яко членъ о помóчь, и на послѣдній конвенціи чеснй и поважанй урядники и делегаты ухвалили дати менѣ запомогу на поратоване здоровья, за що нехай буде честь и слава поважаныхъ урядникамъ и делегатамъ, тай и вѣсьмъ членамъ „Р. Н. Союза“, и нехай росте „Р. Н. С.“ вь поважне число, нехай росте безъ вину. А вы братя Русины, приступайте громадно до „Р. Н. С.“, бо „Р. Н. С.“ есть щиро руска організація, котра опѣкуєсь своими членами, якъ добріи родичѣ рóдными дѣтьми. Отже получивши запомогу вóдѣ „Р. Н. С.“, выѣхавъ я зь Чикаго, Ил. до Денверъ, Кол., де мое здоровле потроха полѣпшилось, и якось жите коротаю. Писавъ я и звóдси до о. М. Волкай регістрованый листъ и зновъ просивъ, чтобы бувъ такъ ласкавый прислати менѣ грошѣ, але де тамъ, ресіть прийшовъ, що листъ вóдобранный, але листу анѣгрошей до того часу нема. Думаю менѣ прикро п. читателѣ писати такую сумну справу на руского священника, але дармо, нема где правды пóдѣти, хотий она и терпка; правда выйде наверхъ, якъ олива на водѣ. Я не хотѣвъ и не хочу нѣкого чернити, бо тое що тутъ пишу на о. М. Волкай, то есть чиста правда, на котру могу и готовемъ каждого разу присягати, и

маю ресіть вь рукахъ на тѣ грошѣ, котрый то ресіть выписавъ самъ о. М. Волкай, коли грошѣ вóдѣ мене вóдобравъ и свое имя на нѣмъ пóдписавъ. Сли бы то зробивъ який простый чоловікъ, котрый не есть вь станѣ подобной хибы направити, то еще можна бы ему такого рода провину дарувати, але священникови, котрый голосить слово Боже вь Храмѣ Божомъ, для котрого (\$45.87) сорокъ пять долларóвъ 87 центóвъ, есть сумою незначною, а котра то сума дуже бы помогла убогому на здоровлю пóдупалому работнику, то такому не можна дарувати нѣколи. Такий священникъ не має чувства чоловічого. Такий brutalный вчинокъ, есть до неба о помóству вызываючий.

Пóдписуюсь повнымъ именемъ

Мойсей Курилбъ,
вь Денверъ, Колорадо.

Всячина.

МАШИНА МУЛЯРЪ.

Цехъ мулярóвъ до остатнього часу займавъ цѣлкомъ особне становискомѣ другими цехами. Особистость его становиска лежала вь тóмъ, що мулярѣ не знали жадной конкуренціи зь машинами. Роботники усѣхъ другихъ фаховъ мусѣли постоянно завважати, якъ ихъ праця черезъ вынаходы щоразъ новыхъ машинъ, котри роблять ту́ж саму роботу, тóлько пóдчасъ далеко и краще, все бóльше тратила на вартости. Але це не вóдносилось до мулярóвъ, бо мѣслили, що машиною не можна зложити зь цеглинъ муру, що це можна зробити тóлько руками.

Вь такóмъ самóмъ становиску знаходили ся 15 рóковъ тому наездъ и друкарнѣ, але вынайдену машину „лайнотайпъ“, котра може замѣнити найлѣпшого друкаря.

Нынѣ дóйшла черга до мулярóвъ. Уже вынайдену машину до будованя мурóвъ.

Тѣ, що бачили цю машину вь работѣ, стверджують, що вона складає зь цеглинъ муръ такъ файно, якъ то може робити тóлько найспритнѣйшій муляръ. Крóмъ того робить вона такъ твердо, якъ годѣ того выматати вóдѣ найкрасшого работника. Стверджують, що до той машины треба тóлько 2 або 3 работничковъ, котри достарчалибъ ѣй потрѣбный матеріаль, вонажъ може выконати роботу, котру вь тойже часѣ можуть зробити тóлько 12 спритныхъ мулярóвъ. Далѣ додають, що тою машиною дуже легко керувати и регулювати, коли треба липити вь мурѣ отвóръ для вóкна або для дверей. Це вона робить зь такою точностю, яку тóлько може собѣ представить чоловічий разумъ. Машина ця дуже престои конструкціи и черезъ те вона не може легко пошко-

дити ся. Завдяки своимъ практичнымъ выгодамъ, вона матиме ягъ найширшій вжитокъ.

Той, хто вынайшовъ цю машину, походить зь пóвденной Каролайны. Кажуть, що вóнь уже вступивъ вь переговоры зь великими пóдприємцями, чтобы продати свою машину.

БРУКЛИНЬСКИЙ МОСТЫ.

За остатню четверть рока, що скóнчила ся 30 жовтня, бруклинскій мостъ (старый) давъ доходу \$123.173, а выдатковъ на него было за тойже самъ часъ \$17.937. Удержане Виліамсбургского (нового) моста коштувало за ту́ж саму четверть рока \$13 915, а доходу вóнь давъ \$30.077. Що до старого моста, то щоденно черезъ него переходило вь обохъ направахъ пересѣчно 385.265 душъ люду: 156.639 на стріть карахъ, 194.405 вь потягахъ высокои зелѣзницѣ, 19.434 вь мѣсцевыхъ мостовыхъ карахъ, а рѣшта пѣхотою и возами. За добу (24 годинъ) черезъ мостъ переходило 3.950 стріть-карь.

ФРАНЦУЗЪ ПРО УКРАЇНКИ.

Вь Парижѣ выйшла книжка п. з.: „Всѣ женщины“ (Toutes les femmes), написана якимсь Amedie-m Vig-pola. Описуючи Славянокъ Амедей Вильоля посвячує оденъ роздѣлъ украинскимъ женщинамъ, ставлячи ихъ далеко выше вóдѣ Московокъ. Межи Московкою а Украинкою чи Русинкою (Ruthene) е вѣчный контрастъ пóвночи и полудня. Пóдсоне Украинны теплѣйше, самъ край далеко привѣтливѣйшій. Умѣ Украинки живѣйшій, бóльше мрѣйный и сентиментальный. Высока, струнка, по наибóльшой части бруклетка, зь черными очима, широкимъ лицемъ, але зь тонкими чертами лица. Украинка е сильна, бодай назверхъ весела и безжурна. Ея сестра Московка дорѣкає Украинку за еи безпечность. Украинка понадъ все любить покой. Вмѣ оцѣнити родинный вѣхъ, а такъ само вражѣня, якъ вóдносити зь красы природы. Будучи зь волѣ судьбы бóльше свободною, якъ Московка, вона выходитъ за мужъ лише за того, кого собѣ выбрала. Украинскій народный пѣснѣи величаютъ не мужчину, але красу женщины, любовь, а таюжъ недѣлю старого, поганого чоловіка, котрого обманює жѣнка, а вóнь про се не знає. Нема нѣчого поетичнѣйшого и зворушливѣйшого вóдѣ украинскихъ пѣсень. Молоді дѣвчата спѣвають ихъ хоромъ на вечерницахъ, куды приходять ся веселити на свободѣ. Цвѣты, перевязанъ биндами або широкіи дѣдемы украшаютъ ихъ головы. Кóлька рядóвъ коралѣвъ окружають ихъ гарнй шѣй. Бѣла вышита сорочка и довга синя або кратчасть юбка обрисовлюють ихъ граціонный формы. Грудн

Украинки все чудовы и люба Парижанка декольтувала бь ихъ радо, чтобы подратувати мужчинъ. Зборня дѣвчѣтъ на вечерницахъ творить чарóвну картину, котрой поважнй и повóльный напѣвы надають сумовитый вóдѣтнокъ. Украинки могутъ гордити ся своими формами, але чимъ ближе до козацкихъ сторóнъ, тамъ жѣщаны стають гарнѣйшій и привабливѣйшій. Запорожскій козаки то справдѣшнѣи моделѣ. Що до донскихъ козаковъ, то вони походятъ вóдѣ Москалѣвъ и тому ихъ черты лица, а навѣтъ сама вдача лишила ся така, якъ у Москалѣвъ.

При тóй нагодѣ автръ звертає увагу такожъ на Бѣлоросóвъ и замѣчає, що ихъ женщины бѣднѣи, ихъ пѣснѣи выказують переважно ихъ бѣдолашность, про котру говорятъ такожъ ихъ понурѣи лица, але деспотизмъ родины не такъ тяжко давить ихъ плечѣ, якъ у Московокъ.

ТѢЛЕСНА КАРА

вь Росіи, знесена на основѣ закона, не перестала естувати вь практицѣ. Пóдчасъ розправы, що вóдбувала ся недавно передъ судомъ вь Харьковѣ о аграрнй заворушєня, выйшло на яву, що вь часѣ давлєня селянскихъ заворушєнь прамѣнювано тѣлеснй кары. Били ихъ, розóбранныхъ напередъ до нага, на лавахъ, вь присутности иншихъ обжалованныхъ, чтобы вь той способѣ приневолити ихъ признати ся до вины. Пóзнѣйше селянъ, зь котрыхъ текла кровь, повязали шнурями и гнали такъ до Гамазлины, де находить ся громадскій урядъ. Чтобы передъ народомъ оправдати свое поведєне якъ законне, оденъ зь тыхъ урядовыхъ посѣпакóвъ, земскій начальникъ Кусаковъ, сѣвъ на коня и вóдчитавъ якоесь нѣбы урядове письмо, де было сказано, що „рóзги знєсенй лице для добрыхъ людей, а не для тыхъ, що выступаютъ противъ права. Хто допускає ся самоволѣ, того можна такожъ самовольно карати“.

ВАРТÓСТЬ ДѢЯКИХЪ ЗВѢРЯТЪ.

Недавно тому одно асекураціе товариство вь Росіи мусѣло выплатити обезпечену суму властители трєсованой малыи звальнои „Консуль“ двѣста тысячъ рублѣвъ, позаякъ та малыа була згинула. Те саме асекураціе товариство має асекурованого вь себе одного вытрєсованого слона за суму триста тысячъ рублѣвъ! Такъ высоко цѣнять ся малыи и иншй звѣрята, але чи богато можна начислити представителѣвъ благородного человечества, котрыхъ жите оцѣнювало бы ся такими сумами? Видно у самыхъ таки людей... малыа має бóльше вартости, якъ чоловікъ.

ДАРОМЪ ДÓСТАНЕТЕ!

Нову докторску книжку члєстичу вь собѣ ценныи информаций и рецѣи для мушлѣи и дѣтей, сѣи пóдбєрає свое имя на адресъ:

О. Р. Box 288, Madison Sq., New York.

Наперед!

Наперед за край рідний та волю,
За скупий прагнотлений люд,
Хоч нічого не знайдем, крім болю,
Хоч нас жде невідданий труд!

Наперед проти зла однодушно!
Розросла ся ворожа юрба.
Не гадаймо прожити безсумно,
Бо життя — то що-дня боротьба.

Наперед, хто не хоче конати,
Статись трупом гнилим живучи!
Сміле слово — то наші гармати,
Світлі вчинки — то наші мечі.

Наперед до завзятого бою
За громадські та власні права;
Боли бути бажали собою,
Боли серце ганьбу відчувати!

Наперед! годі снігти рабами,
Час кормити ганебну знеси!
Щоб без хлопів, без панів — братами
Всі ми вільні прийшли до мети!

П. Гравовський.

СМЪШНЕ.

ПЕРШІЙ МЕДВѢДЬ.

(На візрѣ Стефаніка).

Старый Гуцуль Симеонъ
оповѣдавъ въ корчмѣ звѣд-
ки взявъ ся першій мед-
вѣдъ:

Було-сми то на самого
свѣтлого зимного Ніколы.
Свѣтлый Нікола войшовъ
на свѣтъ подивити ся на
люди, шо вони сарачѣта
рѣблетъ у таке зимно. Иде
вонъ коло млинѣвки, ажъ
ту диви-ся, шось лази, та-
ке страшне и кудлате, шо
ажъ хрестенина страхъ зби-
рае. Свѣтлый Ніколай зле-
кавси и крикнувъ „Гвал-
ту“. Ажъ ту дивиси, а то-
те кудлате лѣзи тай пуле
свѣтлого Ніколу въ руки.
А то бувси, вібачти, мель-
никъ, шо вбравъ кожухъ
на выворѣтъ и заставлєвъ
воду. Але свѣтлый Нікола
влютивъ си на него, шо го
такъ напудивъ тай кажи:

„А шобисъ за той шпасъ
вѣдмедемъ ставъ“.

И вѣдъ тогдѣ ставъ на
свѣтлѣ першій медвѣдъ.

— Ну дедю! А звѣдкѣ-жъ
си взяла перша вѣдмедика
— питае якійсь молодой
легинь.

— Ахъ мой! Тожтосмі
сину, вібачай, дурний, хочъ
великій — вѣдповѣдае Гу-
цуль — а мало-жъ то вѣд-
медикъ по нашихъ горахъ
ходи!

ВѢЙСКОВА ДИСЦИПЛИНА

„...Отже, хлопцѣ спамя-
тайте собѣ: ВѢйскова дисци-
плина, то е: Всьо, шо при-
казано, треба сповнити.
Вымѣрекъ нема жадныхъ!
И якъ бы пришовъ до ме-
не панъ капітанъ и ска-
завъ: „Фельдфебель Реп-
тюхъ, зрѣбити менѣ дзига-
рокъ!“ — то заразъ роблю.
Чи дзигарокъ буде потому
ходити чи нѣ, то мене не
обходить. Я роблю дзига-
рокъ!“

ХИБА.

— Були вы вже коли въ
лѣвиной клѣтцѣ?
— Бувъ.
— Ну, в бояли ся?
— Нѣ!
— Адѣтъ, ну а лѣвы
вамъ нѣчого не зробили?
— Нѣ, бо ихъ не було въ
клѣтцѣ.

ВАЖНЕ ДЛЯ ХОРЪХЪ!

Бєли маєте яку небудь хо-
роту чи свѣжу, чи застарѣ-
лу, напишѣть с пораду до

старокраєвого антикаря,

вонъ вамъ прише медицину, котра
вась напевно вылѣчить.

Має всь старокраєвий лікарства.

Адресуйте:

M. Potocki,

220 Broadway, Scranton, Pa.

МАЄШЬ ЕНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONDRAK LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляє книжки вѣльшого рода, хочъ
бы ажъ розтрєсенъ. Такожъ робить книж-
ки для братствъ, церковъ, бизнесменѣвъ
и т. д. За роботу гварантуе.

Треба молодыхъ хлопцѣвъ
до науки телефонования и мелізиной
рахуновости. Наші ученики заре-
блєють 50 до 100 доллєвъ мѣсячно. Ма-
ємо 6 найбільшихъ шкѣлъ в Америцѣ. Най-
ліпшии час до науки є тепер. Пишѣ
по каталог.

MORSE SCHOOL OF TELEGRAPHY
Cincinnati, O., Buffalo, N. Y., Atlanta, Ga.,
La Crosse, Wis., Texarkana, Tex., San Fran-
cisco, Cal. (Пишѣ до которого небудь
в тихъ мѣст).

КРАЄВА РОБОТНЯ.

Вырабляю иконостасы, пре-
столы, кивоты, образы про-
цєсійни, малюю и золочу.

Цѣны умѣрковані.

F. Matyashow, 575 Stella Ave.,
Winnipeg, Man., Canada.

SOCIALISM is the coming issue in politics.
You may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a
three month's subscription and a copy of Social-
ism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers,
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Зовєѣмъ дармо

пѣшлемо каждому Русинѣ книжѣкъ вартости 50
центѣвъ, если пришле намъ на „Свободу“ не менѣ
якъ 2 доллєры найдалѣше до 1-го Новембра 1905 р.

Книжки выбирайте зъ тыхъ, шо оголошеніи на ось-
мой сторонѣ „Свободы“ подѣ заголовкомъ „Цѣкаві
книжки“.

Грошѣ высылайте чекомъ, почтовымъ або экспре-
совымъ моніордеромъ на такіи адресъ:

SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Памятайте, шо „Свобода“ є найстарша руска ча-
сопись въ Америцѣ, и въ нѣй є болѣше шо почитати,
якъ въ якѣй небудь другѣй тутешной руской газетѣ.

Бєли знаете людей, шо ще не бачили нашої
„Свободы“ а хотѣлибъ собѣ єѣ записати, пѣшлѣтъ
намъ ихъ адресъ, а мы имъ вышлемо одно число на
показъ.

Що кажутъ людє?

Medicine Hat, Can., Sept. 4, 1905.

Поважана Редакціє!

Я довѣдавъ ся о Вашѣй часописи вѣдъ
свого товариша и посылаю Вамъ предпа-
ту на цѣлый рѣкъ въ сумѣ 2 доллєры.

Є богато часописей, але я довѣдавъ ся,
шо Ваша часопись „Свобода“ є ретельна и
файна и докладна.

Зъ поважанємъ

Теодоръ Северинъ.

Присилайте грошѣ сейчасъ.

Замовляти „Свободу“ можете кожного
часу, навить въ серединѣ року або мѣсяця.
Цѣна два доллєры рахуєсь не вѣдъ Нового до Нового
року, але за 12 повныхъ мѣсяцѣвъ.

Австрійскій грошѣ

дуже станѣли!

Теперь найлѣгша пора поси-
лати грошѣ до краю.

Хто хоче скоро и без-
печно пѣселати грошѣ
своѣй родинѣ до Гали-
чины, Буковины, Угор-
щины або Росіи, нехай
пѣшле ихъ черезъ „Сво-
боду“.

По блисшій інформаціи пишѣть на адресъ:

Svoboda,

Box 353, Scranton, Pa.

Торговый Дѣмъ
„АЛЕКСАНДЕРЪ РАПАПОРТЪ“

Затверждена російскимъ Урядомъ

Пароплавна Контора въ Одесѣ, въ Росіи
Продає Шифарты

на найлѣпшии и найшвидшии пароплавы
до вѣсхъ мѣстѣ Сполучєныхъ Державъ и Канады.

Людє, шо живутъ въ Америцѣ а хотѣли бы спровадити свою
рѣдню изъ Росіи до Спол. Державъ або Канады най пишѣть
на адресъ:

Одесса, Екатерининская д. № 85

A. Rapoport,

Odessa, Ekaterinenstrasse, 85, Russia.

Цѣкаві книжки

* Америка.....15 ц.
* Американскій шляхѣтъ.....15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и другіи
рѣчи.....15 ц.
Борба клясъ и чому робѣтничіи ор-
ганизують ся.....15 ц.
Веселє книжечка зъ образами.....30 ц.
* Грѣхи мѣлонєрѣвъ и т. п. С. 7.....15 ц.
Дєцѣ въ исторіи православной мѣ-
си въ Америцѣ.....10 ц.
Дєцѣ про авѣрѣта.....30 ц.
* Дѣѣ лєвады и т. п. С. 5.....15 ц.
Дєцѣ про права и суды въ Сполуч.
Державахъ.....10 ц.
* Дорога любви, то Божа дорога
С. 6.....15 ц.
* Житє, зарѣбки, організації и т.
п. въ Спол. Державахъ.....15 ц.
Зубъ за зубъ.....10 ц.
Капиталъ и праця.....15 ц.
Конституція Спол. Державъ.....10 ц.
Книжка Рахункова.....50 ц.
Марія.....10 ц.
* Наверенный Грѣшникъ.....20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ
Русинѣвъ.....15 ц.
Образки и загадки.....10 ц.
Образки въ Америки.....10 ц.
Оповіданія.....15 ц.
Про водстунникѣвъ вѣдъ рос. пра-
вославія.....10 ц.
Провѣдникъ руско-английскій (глу-
мачъ).....50 ц.
* Про цуторъ землѣ.....25 ц.
Подземный скарбы.....25 ц.
Покуса.....10 ц.
Розмова Поляка, въ Русинѣвъ.....10 ц.
Руско-английскій словарець.....20 ц.
* Релігійный вѣрванє старинныхъ
народѣвъ.....30 ц.
Смерть.....10 ц.
Стародный кааки та оповѣданія.....15 ц.
Страйкъ.....20 ц.
Тарасъ Шевченко.....15 ц.
Тимко Гаврилюкъ.....15 ц.
* Хто въ чѣго жиє.....15 ц.
* Якъ то є людє на землѣ, въ 20
образами.....50 ц.

Тимъ, шо схочутъ зайнятись рос-
продажєю повисшихъ книжѣкъ да-
мо добрый процєнтъ.

Бєзъ грошей не вышлемо
ниинишѣ нѣному.

Адресъ:

„SVOBODA“ BOX 353, SCRANTON, Pa.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІАНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Его офісъ въ Scranton, Pa. є на 34 Lacka-
wanna Ave. Але до Скрєнтѣвъ приѣзжає
только кожного понедѣлка и четвєрга вѣдъ
годниъ 6-ои до 8-ои вечерѣмъ.

Всь справы американскіи въ повѣтахъ
Дюєрє и Лєкована.

Хто має справу ґрунгову, або
хочє вѣдобрѣти грошѣ або спадѣкъ
въ старѣмъ краю, най удасть ся до
адвоката Чупки, бо вѣдъ бувъ ад-
вокатѣмъ въ Галичинѣ.

Всь контракты, правий паперы и
повномѣчія.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N. J.

Каждый Русинъ малѣй агу небудь
потребу въ Нью-Йорку, чи въ околѣци,
повиненъ вступити до того готєлю, бо
тутъ достанє найздоровшѣ и найтаннѣ
запѣтки всякого рода и порадѣ. де най-
лучше купити шифарту.

Dr. F. J. Meek,
(МЕКОЛАЙЧУКЪ)

СПЕЦІАЛІСТЪ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХъ,
ДІТЯЧИХъ
І ВЕНЕРІЧНИХъ.
— Женѣ при хорѣдіи дають
особливѣйшѣ опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. } Телефонъ
SHAMOKIN PA. } № 1673

Вирѣбляє бѣ-
лѣй машлѣ, шланги
вѣдзнажѣ, хоругви,
униформы.
Цѣни низъ и проб-
ки вышлє даромъ.

Можете шкєтити до насъ по рускѣ, сло-
венскѣ або польскѣ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str.,
SHAMOKIN, PA.

Фарми! Фарми! Фарми!

Щасливий незалежний чоловік, над котрим нема „баса“. Хто се? Се
фармер! Одна лиш фарма обєсєчєє чоловікови певну будучність.
Сѣтки краєнівъ купили в нас фарми сєго року і чують ся щасливими,
бо не грозить їмъ калїцтво або смерть. Прийдіть і Ви до нас а помо-
жемо Вамъ стати самостійними. Купіть собі фарму. Голосіть ся до:

John Jelinek, 1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВІЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометтеръ)

при Рєдиньскѣмъ дѣлѣ въ Shamokin, Pa.

Свѣданія, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождѣмъ часѣ можна достати
такъ горячѣ якъ и зимній перекуски
Потравы прилагодженіи на європей-
скій способъ, дуже смачно. Услугѣ
солідна. Окремѣ комнаты для родинѣ
Найлучшѣ вина, пива, лікєры, горѣлки
и всь можливіи напитки. Цѣна душ-
мала.

ПРОТИ ОГНЯ,
одинокій славянскій агентъ
въ Лєкована Каванті.
JOHN A. KOMARA.
напрѣтивъ словєньского костєла,
157th OLYPHANT, PA.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Має завєдѣти на складѣ сѣже,
добре пиво въ великихъ и малыхъ
бѣдѣвахъ зъ найлучшихъ броварѣвъ,
горѣлки и лікєры найлѣгшого татуку.
Братѣ! замовляйте у свого!

Good Coffee
ВАРЄНЄ
ДОБРОЙ КАВЫ
MAKING
По цѣлымъ свѣтѣ „варєнє доброй кавы“ значить
акуратный выборъ доброй кавы, ровно змєленѣю а
передъ заварєнємъ вєспитє

ПРАВДИВОЙ ФРАНКА
славной кофовой примѣтки.

Рѣбѣть каву приемнѣйшою и здоровѣю.
Нищѣть шкѣдливѣйшѣхъ насѣдѣкъ кавы. Не пусѣ
кавы, але полѣзѣнєє єѣ.
Рѣбѣть каву дешєвою и лѣгшою.
Прѣдѣлають єѣ усь цивѣлизѣваннѣ народѣ.
Всь першѣоряднѣй грѣсєрєннѣ продають
Цикѣрѣю Франка.
Дайте позѣръ на
торговѣйшѣй знакѣ —
кавовѣйшѣ млыновѣ
на кождѣй пєчѣ.

Heinrich Frank
Sonne & Co.
Am. Office in
FLUSHING, N. Y.

Друкарня „Свободы“

друкує

тикетѣ, паперы, кѣберты, книги, книжѣки, плакаты, циркулярѣ
и взагалѣ вѣсь роботѣ друкарскѣй
старанно, тано и на часъ.

Братскѣй опѣкуны хорѣхъ повинни мати книжки для
записѣваня коли хто захѣруєвавъ, на яку слабѣсть и т. д.

Адресъ:

„SVOBODA“, Box 353, Scranton, Pa.

Одєнь зъ наибѣльшихъ
броварѣвъ въ
Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВЫЙ СПО-
СѢВЪ, БЄЗЪ ВСЯКИХъ
ПРИМѣШѢКѢ.

Хто лишѣ разъ по-
коштує сєго пива, то
нишого вже не хоче
пити.

Голова лѣдъ него
нѣколы не болѣтъ,
бо єсть здоровѣ и по-
живнє.

НЄ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО
ДОБРЕ САМО ЗА СЄБѢ ГОВОРІТИ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.